

es.O.es

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Numer 2 / 2019

MAŁOPOLSKI LIDER PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ

Z EKONOMII SPOŁECZNEJ

EDUKACJA STUDENTÓW NT. EKONOMII
SPOŁECZNEJ - X TYDZIEŃ EKONOMII SPOŁECZNEJ
NA MAŁOPOLSKICH UCZELNIACH

AKTUALNOŚCI

MAŁOPOLSKI LIDER PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
SPOŁECZNEJ 2019 - LIDER WŚRÓD LIDERÓW!

Z POLITYKI SPOŁECZNEJ

INKUBATOR DOSTĘPNOŚCI - NOWY PROJEKT
REGIONALNEGO OŚRODKA POLITYKI
SPOŁECZNEJ W KRAKOWIE

es.O.es

Publikacja powstała w ramach projektu
„Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej – etap II”

Wydawca:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie
ul. Piastowska 32, 30-070 Kraków
www.rops.krakow.pl

Zespół redakcyjny:

Wioletta Wilimska – redaktor naczelny
Rafał Barański
Iwona Hirsch-Chojnacka
Michał Góra

Projekt okładki i skład:

YOHO Agencja Reklamowa
www.yoho.pl

ISSN 978-83-60242-85-8

Nakład: 500 egz.

Druk:

Drukarnia Papillon Rafał Krasny
ul. Obrońców Modlina 9, 30-733 Kraków
www.drukarniapapillon.pl

Osoby chętne do współpracy zapraszamy do podzielenia się swoimi osiągnięciami i ciekawostkami dotyczącymi problematyki społecznej z Państwa terenów.

es.0.es

SPIS TREŚCI

■ WSTĘP	4
■ AKTUALNOŚCI	5
Wywiad z Magdaleną Chaszczyńską – prezesem Spółdzielni Socjalnej APACZE.....	5
Przed nami kolejne rozdanie grantów w ramach Projektu „MAŁOPOLSKA NIANIA 2.0”.....	7
System Obsługi Wsparcia finansowanego ze środków PFRON.....	8
Gramy do jednej bramki!.....	9
■ Z EKONOMII SPOŁECZNEJ	12
Kupując odpowiedzialnie możesz pomóc innym.....	12
Edukacja Studentów nt. Ekonomii Społecznej. X Tydzień Ekonomii Społecznej na małopolskich uczelniach.....	15
Usługi aktywizacji społeczno-zawodowej w małopolskich jednostkach reintegracyjnych w świetle badania ROPS w Krakowie	18
Małopolski Lider Przedsiębiorczości Społecznej 2019. Lider wśród liderów!.....	24
■ Z POLITYKI SPOŁECZNEJ	30
Adopcja jest formą miłości - Maria Langer-Fyda.....	30
Bezpieczna przystań na Słonecznym Wzgórzu.....	32
Innowacje w Małopolsce – ponad trzy lata doświadczeń.....	36
Dane statystyczne w jednym miejscu – Internetowy Obserwator Statystyk Społecznych!.....	37
Inkubator Dostępności - Nowy projekt Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie.....	40

WSTĘP

Misją samorządu regionalnego jest tworzenie warunków do godnego życia dla każdego mieszkańca, bez względu na jego wiek, stan zdrowia, sprawność, czy uzdolnienia. Dostrzegalne dziś wyzwania demograficzne związane ze zjawiskiem starzejącego się społeczeństwa, czy też zmianą współczesnego modelu rodziny rodzą konieczność poszerzenia spectrum instrumentów interwencji, jakimi dysponuje system pomocy społecznej oraz sięgnięcia po nowe, niekonwencjonalne sposoby działania, wychodzące poza ten system.

Małopolska od kilku lat plasuje się w ścisłej czołówce liderów innowacyjności wśród regionów. Należy w tym kontekście podkreślić, że do osiągnięcia tego statusu przyczyniły się również opracowywane i wdrażane w naszym województwie innowacje społeczne. Czerpiemy w tym zakresie przede wszystkim z potencjału mieszkańców Małopolski - osób i organizacji, które kreują nowe rozwiązania, służące osobom starszym, dotkniętym przez niepełnosprawności czy chorobę, ale także ich opiekunom czy też młodym rodzicom powracającym na rynek pracy.

Podstawą kształtowania skutecznego systemu wsparcia dla osób potrzebujących jest rzetelna diagnoza. W tym celu Województwo Małopolskie, wykorzystując nowoczesne narzędzia informatyczne, agreguje i udostępnia szerokiemu gronu odbiorców najważniejsze dane dotyczące instytucji pomocy i opieki społecznej w Małopolsce. Diagnozie infrastruktury wsparcia dla osób w trudnej sytuacji życiowej służy też cykliczny monitoring sektora ekonomii społecznej.

Skuteczność w realizacji założeń polityki społecznej uwarunkowana jest pod wieloma względami możliwością podjęcia wielostronnej współpracy.

Przestrzeń do współdziałania lokalnych liderów, instytucji samorządowych, przedsiębiorców i organizacji społecznych tworzy między innymi ekonomia społeczna. Działające w Małopolsce przedsiębiorstwa społeczne i realizowane przez ten sektor inicjatywy dobitnie pokazują, że można skutecznie łączyć działalność biznesową z zasadami solidarności, dialogu i kooperacji. Województwo Małopolskie docenia wkład podmiotów ekonomii społecznej zatrudniających osoby, którym trudno podjąć pracę na otwartym rynku pracy – długotrwale bezrobotne, dotknięte uzależnieniami czy niepełnosprawnością, w działania na rzecz włączenia społecznego. Z tego względu wspiera ich rozwój poprzez dofinansowanie nowych miejsc pracy, włączanie ich w sieci biznesowe, czy też promowanie dobrych praktyk.

Jestem przekonana, że polityka społeczna Województwa Małopolskiego, oparta na wiarygodnych danych, bazująca na potencjale współpracy z mieszkańcami i ich organizacjami, realizowana konsekwentnie i z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań, sprawi, że każdy z nas znajdzie swoje miejsce i będzie czuł się tutaj dobrze.

Marta Malec-Lech

Członek Zarządu Województwa Małopolskiego

Oddajemy w Państwa ręce ostatni w tym roku numer naszego magazynu „es.O.es” poświęcony w głównej mierze tematyce przedsiębiorczości społecznej. Do budowy spójnego społeczeństwa ciągle potrzebujemy mocnego oparcia na solidnych, jasnych fundamentach, którymi w sferze ekonomii społecznej są współodpowiedzialność, prymat aktywnych form pomocy, wspólnotowy charakter i solidarność z potrzebującymi. Dla praktycznego urzeczywistnienia tych zasad potrzebna jest siła i determinacja konkretnych osób tworzących firmy społeczne. Dla nich właśnie już od 9 lat organizowany jest konkurs Małopolski Lider Przedsiębiorczości Społecznej, który nagradza najlepsze firmy społeczne oraz ich partnerów instytucjonalnych. Relację z tegorocznej edycji konkursu znajdziecie Państwo w niniejszym numerze.

W listopadzie odbyła się jubileuszowa, dziesiąta edycja Tygodnia Ekonomii Społecznej, podczas którego studenci mieli okazję zrozumieć czym jest ekonomia społeczna w praktyce poprzez warsztaty z przedsiębiorcami społecznymi, animatorami lokalnych inicjatyw, liderami organizacji pozarządowych, a także wizyty studyjne do małopolskich przedsiębiorstw społecznych, gry i spaceru edukacyjne (np. śladami spółdzielczości

w Krakowie). Tegoroczną edycję składającą się 30 wydarzeń na 9 małopolskich uczelniach, zwińczyło otwarte spotkanie z Jankiem Melą, który inspirował studentów do aktywności, współdziałania oraz podejmowania wyzwań, które tylko z pozoru wydają się nierealne.

Zachęcam Państwa do skorzystania z oferty małopolskich firm społecznych, których produkty dostępne są w dedykowanym im portalu sklep.es.malopolska.pl. Bezpośrednie wsparcie ich działalności poprzez korzystanie z bogatej palety usług i towarów przedsiębiorców społecznych jest najbardziej namacalnym wyrazem uznania ich działalności.

Wioletta Wilimska

Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie

AKTUALNOŚCI

Wywiad z Magdaleną Chaszczyńską – prezesem Spółdzielni Socjalnej APACZE

W 2016 i 2018 roku otrzymaliście Państwo wyróżnienie w konkursie Małopolski Lider Przedsiębiorczości Społecznej. W tym roku udało się wygrać główną nagrodę! Zaskoczenie? Satysfakcja?

Jedno i drugie. Marzyliśmy o tym, że w 2020 roku powalczymy o tytuł lidera przedsiębiorczości społecznej, bo rozpoczynamy nowe aktywności gospodarcze: produkcję kosmetyków oraz współpracę z firmą, która opatentowała produkty medyczne i z początkiem roku, z naszym udziałem wprowadza je na rynek. Tymczasem szanowna kapituła doceniła nas już w tym roku, byliśmy bardzo zaskoczeni i niezwykle dumni z tej nagrody. Chwalimy się tym tytułem od pierwszej minuty wyjazdu na powierzchnię po Gali w bocheńskiej kopalni. Mam wrażenie że określenie „wyszliśmy na powierzchnię”, ma też symboliczne znaczenie.

Skupmy się na Państwa działalności. Jest rok 2014. Radca prawny zakłada spółdzielnię socjalną. W jakim celu? Co Panią kierowało?

Radca prawny, niestety mocno aktywny zawodowo plus zabiegana, jak każda, matka, która wychowuje dzieci w wieku szkolnym. Ale cel wytyczyłam sobie już dawno i realizuję go dzień po dniu: gdy mnie zabraknie chciałabym, aby Michał (syn z zespołem Downa) miał swój własny świat i swoje codzienne obowiązki – pracę i przyjaciół. Teraz jest czas budowania przedsiębiorstwa z myślą o innych osobach, między innymi z tą niepełnosprawnością, ale za kilka lat być może skorzysta ze swojej szansy na pracę w spółdzielni, mój syn.

To moje marzenie.

Czym dokładnie zajmuje się spółdzielnia socjalna? Jaki jest profil Państwa działalności?

Zaczęliśmy w 2014 roku od konfekcjonowania maszynowego próbek kosmetyków głównie polskich producentów: Bielendy, Arkany i wielu innych polskich, ale też zagranicznych producentów kosmetyków. Od dwóch lat konfekcjonujemy również kosmetyki sypkie, głównie mineralne, także dla polskich producentów i importerów. Oprócz tego rozlewamy suplementy, konfekcjonujemy inne produkty, w tym medyczne. Prężnie rozwija się nasza współpraca z Urzędem Miasta Krakowa, na zlecenie którego szyliśmy w 2019 roku flagi i konfekcjonowaliśmy wyprawkę krakowską.

Jakie osoby zatrudniacie i co ta praca im daje?

Zatrudniamy nie tylko osoby niepełnosprawne z zespołem Downa, chociaż

na tych osobach koncentrujemy swoją uwagę, ale również osoby zagrożone wykluczeniem społecznym albo potrzebujące zatrudnienia ze względu na inne trudności w zdobyciu stałej lub dodatkowej pracy. Jednak nie można zapominać o tym, że konkurujemy z firmami komercyjnymi, dlatego zawsze zatrudniałam profesjonalnych managerów, mających doświadczenie biznesowe, znających języki obce, bo nie unikamy współpracy z podmiotami zagranicznymi.

Nazwa „Apacze” nawiązuje do plemienia Indian, czy nie ma z nimi żadnego związku? A może chodzi po prostu o paczki i pakowanie?

Jesteśmy silną i zgraną ekipą, która działa pod nieprzypadkową nazwą wymyśloną dla nas przez przyjaciela firmy. Nazwa nawiązuje rzeczywiście do walecznego plemienia Indian, ale ma też kojarzyć się z pakowaniem. Wychodzi więc na to, że jesteśmy dzielnymi pakowaczami! W każdym razie takie były nasze początki, bo znacznie poszerzamy swoją działalność.

Współpracujecie z wieloma firmami kosmetycznymi, m.in. z Farmoną, a także z samorządami, żeby wymienić choćby miasto Kraków, dla którego przygotowujecie Wyprawkę krakowską, czy gminę Wielka Wieś, która użytyła Wam

pomieszczeń w starej siedzibie urzędu gminy. Jak nawiązujecie kontakty biznesowe?

Wykorzystujemy wszystkie dostępne dla nas narzędzia i sposoby, aby poszerzać swoją aktywność na rynkach komercyjnych: networking, targi branżowe w 2017 roku dotarliśmy nawet na jedno z najbardziej znaczących na świecie – targi kosmetyczne w Bolonii, jesteśmy obecni na portalach typu oferteo, no i źródło nie do przecenienia – marketing szeptany. Mamy opinię solidnego partnera, niektóre firmy wiedzą o nas od swojej konkurencji i też trafiają „pod nasze skrzydła”, poza tym niektórzy klienci trafiają do nas, bo mamy nowoczesną, naprawdę fajną stronę internetową, w kilku wersjach językowych.

Warta podkreślenia jest także współpraca spółdzielni z uczniami i studentami w ramach wolontariatu czy praktyk i staży. Waler edukacyjny jest tu istotny. Jak młodzi ludzie reagują na spółdzielnię i pracę tutaj?

Było to dla nas miłym zaskoczeniem. Młodzież jest w Spółdzielni niemal codziennie, przychodzą 2, 3 czasem 5, 6 osób. Pracują razem z naszymi niepełnosprawnymi pracownikami pod nadzorem managerów Rafała Serafina i Grzegorza Ćwiertni. Ale nikt nigdy nie prosił ich o nawiązywanie z nimi kontaktów poza pracą. Tymczasem zupełnie spontanicznie, zapraszają naszych niepełnosprawnych podopiecznych na swoje imprezy do szkoły i poświęcają im wiele uwagi, z własnej woli nie „na zamówienie kogokolwiek”.

Zostaliście Państwo wyróżnieni w wielu konkursach, m.in. w Lodołamaczach 2018. Zauważyła Was również portugalska telewizja RTP, która podczas pobytu w Polsce nakręciła o Was materiał pokazujący najlepsze podmioty

ekonomii społecznej w Polsce. Promocja spółdzielni jest imponująca. Jesteście zauważalni. Jak to robicie?

Jak wspomniałam, mamy stronę internetową, uczestniczymy też aktywnie w spotkaniach organizowanych dla podmiotów ekonomii społecznej, warsztatach organizowanych przez PFRON. Zwracają się do nas podmioty z Polski i zagranicą, bo jesteśmy znani ze swojej otwartości i chęci propagowania idei nowoczesnej ekonomii społecznej, integracji, a nawet inkluzji, krok po kroku i wciąż zwiększamy swoją aktywność na różnych polach.

Czy Państwa klienci zdają sobie sprawę z faktu, że współpracują z firmą społeczną, ze spółdzielnią socjalną?

Jedni wybierają nas świadomie, dlatego, że jesteśmy właśnie takim podmiotem, inni nie zwracają na to uwagi, wymagając od nas dobrego poziomu usług, szybkiej pracy i dobrej ceny, dla jeszcze innych z kolei jest ważne, że jesteśmy profesjonalni i wywodzimy się z kręgu podmiotów, dla których zysk jest ważny o tyle, o ile daje możliwość kontynuowania naszej działalności i rozwijania jej w celach zatrudniania nowych pracowników zagrożonych wykluczeniem. Motywacje naszych klientów są naprawdę bardzo różne.

Co dalej? Czy planujecie Państwo rozszerzyć działalność, powiększyć asortyment, podbić rynki zagraniczne?

Wszystko to co pani wymieniła i jeszcze więcej. Staliśmy się partnerem TISE, który udzielił nam pożyczki na rozwój działalności, zakup maszyn szwalniczych i foliarki, ale otworzył też przed nami szansę na rozwinięcie skrzydeł w innych obszarach. Nie wiem, które z wymienionych uda nam się wraz z TISE zrealizować, ale mam za sobą rozmowy dotyczące zakupu komory

normobarycznej, byłaby pierwszą w Krakowie. Prowadzimy też rozmowy ze Scandią oraz Panią dermatolog, która pracuje nad linią kosmetyków, które w ramach konsorcjum chcemy wprowadzić na rynek. Jesteśmy również w procesie układania procesów biznesowych ze spółką medyczną, która zgłosiła się do nas, aby pomóc jej w wytwarzaniu niektórych elementów opatentowanych urządzeń medycznych, a także ich skonfekcjonowaniu i dystrybucji. Nie ukrywam, że chcemy zmierzyć się z procesami mikrologistycznymi dla firm wchodzących na rynek z nowymi produktami. Jak widać planów jest sporo, a część z nich jest już w trakcie realizacji.

Pewnie wszystkich nurtuje pytanie: Na co przeznaczycie nagrodę MLPS 2019?

Po Gali poszliśmy świętować to zaszczytne zwycięstwo. Zapytałam członków spółdzielni co chcieliby zrobić z wygraną. Brakuje nam wciąż czasu na odpoczynek i wspólne spędzanie czasu poza pracą, dlatego część pieniędzy przeznaczymy na wspólny wyjazd w góry, w którym wezmą udział pracownicy etatowi i współpracownicy: pełnosprawni i niepełnosprawni. Poza tym przyda nam się zoptymalizować niektóre procesy związane z konfekcjonowaniem, dlatego chcemy zakupić nową maszynę do pakowania produktów sypkich.

Serdecznie gratulujemy wygranej w konkursie. Życzymy powodzenia w dalszej działalności.

Rozmawiała:

Maria Kucińska

ROPS w Krakowie

Patroni / Partnerzy

Fundatorzy nagród

Przed nami kolejne rozdanie grantów w ramach Projektu „MAŁOPOLSKA NIANIA 2.0”

Wielkimi krokami zbliża się rok 2020, a tym samym, kolejny nabór do Projektu grantowego „Małopolska Niania 2.0”. To wielkie przedsięwzięcie Województwa Małopolskiego o wartości ok. 22 mln zł umożliwia rodzicom dzieci w wieku do lat 3 swobodne godzenie aktywności zawodowej z wychowywaniem swoich pociech. Projekt jest odpowiedzią na powszechny w naszym regionie problem z zapewnieniem opieki nad dzieckiem przy jednoczesnym utrzymaniu aktywności zawodowej rodziców w pierwszych latach życia ich dziecka.

Wsparciem w ramach Projektu mogą zostać objęci mieszkający w woj. małopolskim rodzice dzieci do lat 3, którym konieczność sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem uniemożliwia podjęcie lub powrót do pracy po urlopie związanym z rodzicielstwem, czy też utrudnia utrzymanie zatrudnienia. Za nami już dwa spośród trzech naborów do Projektu. Dotychczas udzielone wsparcie umożliwiło powrót na rynek pracy bądź utrzymanie aktywności zawodowej ponad 330 osobom. Łącznie w ciągu 3 lat realizacji Projektu (2018-2021) ze wsparcia ma skorzystać przynajmniej 650 rodziców.

Dofinansowanie do kosztów zatrudnienia niani w ramach Projektu wynosi obecnie 1 600 zł/m-c (wsparcie podstawowe) lub 2 250 zł/m-c (wsparcie podwyższone – dla rodzin znajdujących się w trudniejszej sytuacji materialnej) i jest przyznawane na maksymalnie rok. W 2020 roku kwota wsparcia wzrośnie proporcjonalnie do wzrostu minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Zachęcamy Państwa gorąco do udziału w Projekcie. Kolejny nabór ogłoszony zostanie w I kwartale 2020 r. Na 2020 rok mamy ok. 220 miejsc w Projekcie.

Dzięki „Małopolskiej Niani 2.0” będą Państwo mogli czerpać radość z uroków rodzicielstwa, nie rezygnując z własnych planów i ambicji zawodowych. Projekt adresowany jest do rodziców dzieci w wieku od 20 tygodnia życia do lat 3 ze wszystkich gmin woj. małopolskiego, ale chcielibyśmy w szczególności pomóc osobom: mieszkającym w gminach o ograniczonym dostępie do usług opieki nad dziećmi do lat

3, w trudnej sytuacji na rynku pracy, samotnym, z niepełnosprawnościami lub wychowujących niepełnosprawne dziecko do lat 3.

Projekt realizowany jest w ramach 8 Osi Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 przy istotnym udziale środków Europejskiego Funduszu Społecznego (16,8 mln zł).

Piotr Sokołowski

ROPS w Krakowie

Szczegółowe informacje:

Biurowo Projektu „Małopolska Niania 2.0” w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej w Krakowie
ul. Piastowska 32, 30-070 Kraków,
e-mail: niania@rops.krakow.pl,
tel. 12 422-06-36 wew. 23,
Facebook: <https://www.facebook.com/MalopolskaNiania/>

System Obsługi Wsparcia finansowanego ze środków PFRON

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, chcąc zwiększyć dostępność wsparcia dla Osób z Niepełnosprawnościami, uruchomił SOW – System Obsługi Wsparcia finansowanego ze środków PFRON.

System SOW jest obecnie wdrażany na bardzo szeroką skalę w jednostkach samorządu powiatowego nie tylko na terenie województwa małopolskiego, a także w całej Polsce. W Małopolsce do Systemu Obsługi Wsparcia przystąpiły już wszystkie 22 powiaty.

SYSTEM OBSŁUGI WSPARCIA

System Obsługi Wsparcia to nowoczesna platforma, za pomocą której Osoby z Niepełnosprawnościami, a także jednostki działające na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami mogą elektronicznie składać wnioski dotyczące wsparcia finansowego ze środków PFRON. System ten umożliwia Osobom z Niepełnosprawnościami i podmiotom działającym na ich rzecz szybki i sprawny proces aplikowania o środki PFRON będące w gestii jednostek samorządowych bezpośrednio za pomocą systemu informatycznego. Jednocześnie pozwala na sprawną weryfikację wniosków osób indywidualnych i instytucji na etapie przyznawania dofinansowań i co też ważne badanie skuteczności wydatkowania środków PFRON.

Dzięki SOW możliwe jest załatwienie sprawy drogą elektroniczną na każdym jej etapie:

- uzyskanie informacji,
- wypełnienie wniosku,
- podpisanie i złożenie wniosku,

- dokonanie uzupełnień,
- zapoznanie się ze wzorem umowy,
- rozliczenie dofinansowania.

System na bieżąco jest rozwijany i dostosowywany zarówno do potrzeb Osób z Niepełnosprawnościami jak i realizatorów wsparcia. Nowy formularz wniosku uwzględnia m.in. dodatek dla wnioskodawcy składającego wniosek w systemie SOW, w związku z powyższym wnioskodawca może otrzymać dodatek zwiększony nawet do kwoty 800 zł na pokrycie kosztów kształcenia.

PROFIL ZAUFANY

Przyznana pomoc pozwoli także na pokrycie kosztów podpisu

elektronicznego czy też ewentualnego dojazdu w celu załatwienia formalności związanych z tym podpisem lub Profilem Zaufanym. Warto zaznaczyć, że posiadanie Profilu Zaufanego jest pomocne w procesie pobierania nauki, zapewnia nie tylko bezpieczny, ale i darmowy dostęp do usług publicznych bez wychodzenia z domu. W przypadku Osoby z Niepełnosprawnościami jest niezbędnym wsparciem i ułatwieniem życia codziennego. Profil Zaufany umożliwia korzystanie z oferowanych przez Fundusz ułatwień związanych z uzyskaniem dofinansowania ze środków PFRON oraz innych usług on-line na wielu portalach urzędowych.

Zachęcamy do korzystania z możliwości składania wniosków bez wychodzenia z domu, a także do kontaktu z bezpłatną infolinią pod numerem 800 889 777. Informacje można uzyskać również w Oddziale Małopolskim PFRON, ul. Na Zjeździe 11, 30-527 Kraków, tel. 12 31 21 411, 12 31 2 1 416 oraz na stronie: <https://portal-sow.pfron.org.pl>

Gramy do jednej bramki!

Umiejętność pracy w grupie została w ostatnich latach dostrzeżona i doceniona jako jedna z najskuteczniejszych i najbardziej efektywnych metod realizacji zadań nie tylko w biznesie, ale również w samorządach. Składa się na nią kilka elementów, a jednym z podstawowych jest zbiór kompetencji miękkich, które mają szczególne znaczenie dla budowania prawidłowej i konstruktywnej relacji między współpracownikami.

Skomplikowane projekty i zadania wymagają większej ilości nakładów, czyli wiedzy, umiejętności oraz doświadczenia. Najważniejszym powodem tworzenia grup zespołowych jest efekt synergii, czyli sytuacja, w której efekty generowane przez zespół są większe, niż całość efektów generowanych przez jednostkę. Pojawia się wtedy „wartość dodana”, która jest rezultatem połączenia wiedzy, wysiłków, doświadczenia oraz umiejętności każdego z członków zespołu.

Mówiąc o pracy zespołowej często kojarzymy ją z biznesem, zapominając, że

w ramach działań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, również działamy projektowo, a więc i zespołowo. Praca każdego zespołu, działu, komórki, sekcji jest wspólnym kodem do sukcesu w funkcjonowaniu urzędu. Nakłada to jednak na kadre zarządzającą konieczność posiadania specjalnych umiejętności i kompetencji w zakresie budowania efektywnego zespołu. Nie dzieje się bowiem tak, że suma wybitnych indywidualności staje się automatycznie wybitną grupą. Ludzie napotykają wiele barier we wzajemnej współpracy, a rolą lidera jest znajomość procesu grupowego i kierowanie nim w taki sposób, że trudności nie niszczą zespołu, nie osłabiają go, lecz paradoksalnie podnoszą jego sprawność, scalają, a tym samym trenują i przygotowują do coraz

efektywniejszej pracy i osiągania coraz wyżej wyznaczanych celów.

Taki zespół staje się też naturalnym środowiskiem adaptacyjnym dla młodych i nowych pracowników. Od początku kształtuje w nich świadomość kultury organizacji, która została przyjęta w danym miejscu i przekazuje dobre „nawyki zawodowe” umacniając strukturę kompetencji personelu.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, z całą pewnością jest miejscem, w którym kształtowana kultura organizacji kładzie istotny nacisk na wagę współpracy i budowanie partnerskich zespołów, które efektywnością i jakością swojej pracy przyczyniają się do zmiany stereotypu, że praca zespołowa jest nie dla urzędów.

Jednym z projektów realizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie jest realizowany od kwietnia 2018 roku, projekt pn.: „Sami – Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi!”. Projekt zakłada opracowanie i przetestowanie jednego standardu funkcjonowania mieszkań wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi (w tym co najmniej osobom z niepełnosprawnością

CECHY DOBREGO ZESPOŁU

- Zespół radzi sobie z konfliktami, rozwiązuje je w sposób otwarty
- Satysfakcja z dobrze wykonanych zadań
- Zaangażowanie wszystkich członków zespołu na podobnym poziomie
- Dobra organizacja pracy
- Poczucie humoru
- Docenianie informacji zwrotnej
- Wzajemna sympatia
- Wzajemna pomoc
- Docenianie
- Wspólny cel lub zadanie

Wykorzystanie zasobów zespołu - Ostatecznym celem zespołów jest efektywność. Dlatego zespół musi wykorzystywać zasoby jakimi dysponuje, co oznacza tworzenie takiego środowiska, w którym każdy z członków zespołu będzie mógł i chciał wykorzystać swój potencjał.

Zaufanie i rozwiązywanie konfliktów - Ludzie nie pracują ze sobą płynnie. W wielu sytuacjach pracy zespołowej muszą pojawić się kontrowersje. Dlatego zdolność do rozpoznania i otwartego rozwiązania konfliktu jest dla zespołu warunkiem koniecznym.

Procedury i kontrola - Zespoły potrzebują procedur, które regulują ich działania. Mogą to być proste ustalenia co do przebiegu spotkań zespołu, ale także mogą to być skomplikowane procedury realizacji zadań. Sam zespół powinien decydować o tym, jaki rodzaj kontroli będzie dla niego najlepszy.

Efektywna komunikacja interpersonalna - Rozwój zespołu zależy od umiejętności wzajemnego komunikowania się jego członków. Najlepsze wskaźniki efektywności komunikowania to wzajemne słuchanie i bazowanie na pomysłach innych. Komunikowanie takie opiera się na samoregulacji, która daje każdemu równą szansę na uczestniczenie w dyskusji. Co wyróżnia dobry zespół?

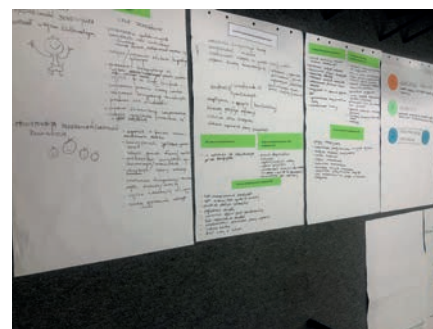
fizyczną i intelektualną, osobom głuchoniewidomym, osobom niewidomym z niepełnosprawnością fizyczną oraz osobom chorującym psychicznie z niepełnosprawnością fizyczną) jako form zdeinstytucjonalizowanych (szerze i szczegółowe informacje o samym projekcie zamieszczaliśmy w numerach: 1/2018; 3/2018; 4/2018; 2/2019).

Niezwykle ważną rolę w projekcie odgrywa zatrudniona kadra świadcząca usługi osobom z niepełnosprawnościami. Personel został starannie dobrany, a jednym z kluczowych wymogów stawianych kandydatom było doświadczenie w pracy z osobami

z niepełnosprawnościami. Pod uwagę wzięto również zapisy standardu, mówiące o tym, że osoby świadczące usługi mieszkalnictwa wspomaganego powinny spełniać nie tylko wymogi formalne, a więc posiadać wysokie kwalifikacje, lecz także powinny cechować się wysokim poziomem empatii i zaangażowania.

Każda osoba z niepełnosprawnościami sprzężonymi, biorąca udział w testowaniu modelu realizuje swój indywidualny plan wsparcia, dlatego liczba osób i rodzaj kadry będzie się zmieniał w zależności od rodzaju niepełnosprawności oraz indywidualnych potrzeb danej osoby. W każdej lokalizacji pracuje stała część zespołu specjalistów, tj.: koordynator usług mieszkalnictwa wspomaganego, pracownik socjalny, psycholog oraz trener. Ponadto, w zależności od potrzeb osób korzystających z usług, podmioty realizujące projekt mogą zatrudniać specjalistów takich jak:

- asystent osoby niepełnosprawnej,
- terapeuta zajęciowy;
- opiekun,
- pedagog specjalny,
- mentor,

- prawnik,
- tłumacz komunikacji alternatywnej,
- doradca zawodowy,
- trener pracy/trener zatrudnienia wspieranego,
- lekarz psychiatra,
- pielęgniarka,
- fizjoterapeuta,
- dietetyk.

Mając świadomość wartości, ale i trudności jakie niesie za sobą efektywna praca zespołowa, na etapie przygotowania projektu zaplanowano działania również na poziomie wspierania personelu zatrudnionego przez Gminy partnerujące w projekcie. Zaplanowane wsparcie obejmowało wizyty studyjne, cykl szkoleń oraz superwizje grupowe. Dodatkowo zaplanowano działania coachingowe, tutoring oraz

„Sami-Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi na terenie

- Gminy Miasta Tarnowa,
- Gminy Miejskiej Kraków,
- Gminy Wieprz
- Gminy Klucze (pilotaż realizowany przez Stowarzyszenie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego „Klucz”).

warsztaty i seminaria pozwalające na poszerzenie wiedzy.

Niezbędnym dla utrzymania wysokiej jakości świadczonych usług jest ustawiczne doksztalcanie zatrudnionego personelu, tak aby na bieżąco potrafił reagować na zmieniającą się sytuację i występujące trudności. Oferowane formy wsparcia dla personelu miały pomóc poszerzać świadomość, rozwinąć umiejętności, jak również doskonalić kompetencje, które trwale mogą wpłynąć na jakość pracy, a są

niezbędne dla osiągnięcia założonych w projekcie celów. Jednym z nich jest właśnie praca zespołowa.

Opracowany cykl szkoleń dla personelu świadczącego usługi w ramach pilotażowego wdrożenia standardu obejmował **Szkolenia wprowadzające, szkolenia okresowe oraz szkolenia zespołowe.**

SZKOLENIA WPROWADZAJĄCE

W ich ramach przygotowano personel w zakresie:

- Założeń projektu „Sami Dzielni” i standardu usług mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi,
- Form wsparcia w ramach usług mieszkalnictwa wspomaganego i zadania członków zespołu,
- Sytuacji problemowych i sposobach ich rozwiązywania,

- Zagadnień etycznych i formalnych w kontekście świadczenia usług,
- Prawidłowego prowadzenia dokumentacji obowiązującej w ramach pilotażu

SZKOLENIA ZESPOŁOWE

Mając świadomość, że zawiązanie zespołu może być decydujące dla realizacji celu, zdecydowano o uzupełnieniu oferty wsparcia o Szkolenia Zespołowe, które miały za zadanie podnieść kompetencje społeczne a tym samym przyczynić się do zawiązania efektywnego i skutecznego zespołu.

Wspólna praca pomnaża energię, zapał do pracy oraz wzmacnia kreatywność i zdolności twórcze – zachodzi zwiększenie przepływu informacji, pomysłów, reakcji zwrotnych

Mając świadomość i przekonanie, że komunikacja w dobrym zespole jest interaktywna, dzięki czemu pracownicy mogą wspólnie rozwijać pomysły, zaspokajając potrzebę przynależności do grupy i odczuwać współodpowiedzialność za sukces realizacji. Dzięki dobremu zespołowi szybko nadchodzi pomoc w kłopotach – członkowie zespołu są bardziej skłonni do ofiarowania pomocy, nawet gdy się ich o to nie prosi. Razem wykorzystuje się mocne strony ludzi, elastyczniej zarządza talentami. Indywidualne osiągnięcia doceniane przez całą grupę, bo służą jej sukcesowi, a porażki podzielone przez liczbę członków zespołu są mniej bolesne. Umacnia się świadomość, że pewne zadania tylko zespół może szybko i efektywnie wykonać.

Dlatego zakres tematyczny szkolenia zespołowego obejmował II Moduły:

1. **Moduł I** – Budowanie relacji w grupie, w tym:
 - budowanie komunikatów i wypracowanie skutecznych zasad

- współpracy w zespole,
- trening umiejętności budowania prawidłowych relacji z odbiorcami usług mieszkalnictwa wspomaganego,
- radzenie sobie z trudnymi sytuacjami w komunikacji,
- zarządzanie stresem.

2. **Moduł II** - przygotowanie zespołu do wykonywania zadań zgodnie ze standardem usług mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w tym:

- role i zadania personelu świadczącego usługi mieszkalnictwa wspomaganego,
- zasady współpracy w relacjach:
- Członek zespołu/specjalista – odbiorca usługi mieszkalnictwa wspomaganego;
- Członek zespołu/specjalista – rodzina/opiekunowie odbiorców usług;
- Członek zespołu/specjalista - Członek zespołu/specjalista.

W okresie listopad – grudzień 2019 r. zrealizowaliśmy 88 godzin szkoleniowych aby przygotować personel do świadczenia usług wysokiej jakości zgodnie z opracowanym standardem usług mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

I chociaż projekt nosi nazwę „Sami Dzielni!” – to sami, nawet będąc bardzo dzielni – zdziałamy mniej.

Agnieszka Kamińska
ROPS w Krakowie

Z EKONOMII SPOŁECZNEJ

KUPUJĄC ODPOWIEDZIALNIE MOŻESZ POMÓC INNYM

Robiąc zakupy poświęcamy wiele uwagi cenom i rozmiarom, sprawdzamy skład i pochodzenie, ale tylko nieliczni z nas zastanawiają się, przez kogo dany produkt lub przedmiot został wytworzony. Czas to zmienić – bo robiąc zakupy, możemy również pomagać potrzebującym! Wystarczy, że będziemy kupować odpowiedzialnie: wybierać produkty i usługi fair trade, których nabycie wspiera ich twórców – a więc osoby potrzebujące, niepełnosprawne czy bezrobotne.

- W przedświątecznej gorączce zakupów, wybierając prezenty dla naszych bliskich pamiętajmy, by podejmować decyzje odpowiedzialnie. Wybierając upominki zwróćmy uwagę czy firmy je produkujące działają według zasad fair trade, czyli oprócz zarabiania przyświecają im inne, jakże ważne cele społeczne – mówi Marta Malec-Lech z zarządu województwa.

Wybór różnego rodzaju produktów i usług, które powstały dzięki podopiecznym spółdzielni socjalnych czy stowarzyszeń, a także pracującym w Zakładach Aktywności Zawodowej

oraz Warsztatach Terapii Zajęciowej, umożliwia platforma sprzedażowa stworzona przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie. Działająca ona jak popularne serwisy ogłoszeniowe – z tą różnicą, że jej misją jest połączenie tych, którzy potrzebują pomocy z tymi, którzy chcą ją ofiarować poprzez odpowiedzialne zakupy.

Podczas konferencji prasowej poświęconej idei społecznie odpowiedzialnych zakupów poznaliśmy przedstawicieli małopolskich spółdzielni socjalnych, którzy realizując swoje pasje tworzą przepiękne produkty. Zaprezentowana została także platforma sprzedażowa umożliwiająca zrobienie odpowiedzialnych zakupów, niosących pomoc innym.

JAK DZIAŁA NOWA PLATFORMA?

Na stronie internetowej www.sklep.es.malopolska.pl, podmioty ekonomii społecznej mogą bezpłatnie zamieścić informację na temat rekomendowanych przez nie produktów i prowadzić ich sprzedaż. Wystarczy, że dany podmiot założy na platformie konto, umieści swoją ofertę wraz z opisem, zdjęciami, danymi kontaktowymi i formami płatności. Warto dodać, że ROPS

nie pośredniczy w procesie sprzedaży, podmioty kontaktują się bezpośrednio ze swoimi klientami.

Platforma jest podzielona na 7 tematycznych kategorii, które bez wątpienia ułatwią wyszukiwanie pożądanego przez klientów produktów czy usług. Wśród nich są: turystyka, edukacja, sport; sztuka, rękodzieło; hotelarstwo, catering, produkty spożywcze; szkolenia, wizyty studyjne, doradztwo; produkcja; usługi opiekuńcze, rehabilitacja oraz inne.

- Robiąc zakupy na platformie wspieramy osoby zagrożone wykluczeniem społecznym: osoby niepełnosprawne fizycznie bądź intelektualnie oraz osoby długotrwale bezrobotne, zmagające się z trudnościami na otwartym rynku. Wszystkie umieszczone w sklepie produkty, a także oferowane usługi są wykonywane przez właśnie takie osoby, które w firmach społecznych znajdują zatrudnienie. Dzięki temu przestają być wykluczone i odzyskują poczucie własnej wartości. Za każdą z tych osób stoi często trudna historia, a dzięki pracy odzyskują radość i spełnienie – dodaje Marta Malec-Lech z zarządu województwa.

WYJĄTKOWE RZECZY W JEDNYM MIEJSCU

Aby zachęcić do skorzystania z oferty sklepu przedstawimy niektóre podmioty.

W kategorii „Sztuka, Rękodzieło” znajdziemy ofertę **Spółdzielni Socjalnej Klika**. To przedsiębiorstwo społeczne zatrudniające osoby niepełnosprawne, które zdecydowały się założyć firmę społeczną po opuszczeniu Warsztatu Terapii Zajęciowej po to, aby mieć zatrudnienie. Firma ma swoją siedzibę w Krakowie. Główną działalność stanowi wyrób ceramiki. Wszystkie produkty są tworzone ręcznie. Zachęcamy do zapoznania się z ofertą, która znajduje się na stronie sklepu. Znajdziemy tam m.in. świeczniki, miseczki czy aniołki ceramiczne i ozdoby choinkowe, które mogą stanowić oryginalny prezent chociażby na święta Bożego Narodzenia.

Warsztat Terapii Zajęciowej działający przy Stowarzyszeniu Pomocy Socjalnej Gaudium et Spes również znajduje się w Krakowie. WTZ został założony w 1997 r. przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Społecznej. W zajęciach uczestniczą osoby niezdolne do pracy z powodu zaburzeń psychicznych. W sklepie znajdziemy m.in. piękne akwarele, obrazy olejne i akrylowe malowane przez osoby niepełnosprawne, które mają duży talent malarski. Takie obrazy z pewnością mogłyby zawisnąć na niejednej ścianie.

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Ośrodku Szkolno-Wychowawczym z Tarnowa zajmuje się rehabilitacją społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych. W pracowni rękodzieła artystycznego - jednej z kilku pracowni podopieczni wykonują m.in. aniołki z fusingu, czyli przy wykorzystaniu techniki topienia szkła.

Stowarzyszenie Pomocy Szansa Zakład Aktywności Zawodowej z Witowic prowadzony przez Stowarzyszenie Pomocy Szansa zajmuje się rehabilitacją zawodową osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym lub umiarkowanym i przygotowuje ich do wejścia na rynek pracy. W naszym sklepie znajdziemy ręcznie zrobioną techniką decoupage szkatułkę kuferek na biżuterię, drewnianą szafeczkę na klucze i ceramikę, która ozdobi każde wnętrze.

Oprócz rękodzieła w sklepie znajdziemy również wiele praktycznych

produktów, które przydadzą się każdej gospodyni domowej i nie tylko... Szczotki, zmiotki, ściereczki, mopy, gąbki do kąpieli to oferta znanej **Krakovskiej Spółdzielni Niewidomych Sanel**. To firma z tradycjami sięgającymi lat 50-tych XX w. Specjalizuje się w produkcji wyrobów szczotkarskich, gospodarczych i sanitarnych. Wykonują je osoby niewidome, niedowidzące i niesłyszące. Są dobrej jakości i warto je mieć w swoim domu.

Kto z nas nie potrzebował kiedyś masażu na zboląle plecy? **Złote Rączki spółdzielnia socjalna** to zespół

masażystów z dysfunkcją wzroku z Krakowa. Polecamy zamówienie usługi masażu relaksacyjnych i leczniczych, które ukoją każdy ból.

Ciekawą i niezwykle przydatną ofertę prezentuje **Stowarzyszenie „Dajmy nadzieję” ze Szczawnicy**. To przedsiębiorstwo społeczne, które prowadzi wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjno-medycznego. W sklepie znajdziemy m.in. nebulizator, kule pachowe, balkoniki, ssak medyczny, wózki inwalidzkie, łóżka rehabilitacyjne czy materace przeciwoleżynowe.

Miłośnikom zdrowej żywności polecamy produkty wytwarzane przez **Bonifraterską Fundację Dobroczynną** mającą swoją siedzibę w Konarach pod Krakowem. Została powołana przez Zakon Bonifratrów. Zajmuje się głównie działalnością społeczną i gospodarczą na rzecz osób niepełnosprawnych. Zakład Aktywności Zawodowej zatrudnia 37 osób niepełnosprawnych. Polecamy naturalne soki, miody, herbatki wzmacniające. Dzięki takim produktom

dłużej zachowamy dobre zdrowie i samopoczucie.

Dla szukających dobrego cateringu na imprezy rodzinne lub firmowe rekomendujemy usługi jednej z najstarszych spółdzielni socjalnych w Krakowie – **Spółdzielni Socjalnej Równość z siedzibą w Krakowie**. Zatrudnia ona osoby po kryzysach psychicznych. Jej oferta zestawów obiadowych, serwisów kawowych, przekąsek zadowoli nawet najbardziej wybredne gusta.

Z kolei **U Pana Cogito Pensjonat i Restauracja - Zakład Aktywności Zawodowej** można skorzystać z 34 miejsc noclegowych. Pensjonat zatrudnia osoby chorujące psychicznie. Warto polecić go znajomym.

Osobom lubiącym aktywny wypoczynek możemy polecić niezwykle interesujące wycieczki tematyczne po Krakowie połączone z grami miejskimi. Organizuje je **spółdzielnia socjalna KAMPU**, która powstała poprzez połączenie firmy Akademia Żakowska z nowym podmiotem ekonomii społecznej KAMPU. Swoją siedzibę ma w Krakowie i zatrudnia osoby dotąd długotrwale bezrobotne. Przechodzą one kurs animatora wycieczek, po którym samodzielnie mogą oprowadzać grupy zorganizowane.

Robiąc zakupy w sklepie internetowym

Więcej informacji nt. ww. podmiotów i ich oferty znajdziemy na stronach internetowych:

- <https://ceramika.centrumklika.pl/pl/>
- <http://www.wtz81.pl/Wydarzenia2018.htm>
- <http://www.sosw.tarnow.pl/warsztaty-terapii-zajeciowej/>
- <https://www.spszansa.pl/zaz-witowice-2-2/>
- <http://www.sanel.pl/>
- <https://www.dajmynadzieje.org.pl/>
- <http://bonifundo.pl/>
- <https://www.spoldzielniarownosc.pl/>
- <https://www.pcocgito.pl/>
- <http://akademiazakowska.pl/>

wspieramy nie tylko przedsiębiorstwa społeczne, ale przede wszystkim ich pracowników.

„Niech te zakupy będą robione z sercem, ale również odpowiedzialnie” przekonywała podczas konferencji prasowej w Urzędzie Marszałkowskim Pani Marta Malec-Lech, członek Zarządu Województwa Małopolskiego. Reasumując: kupując-pomagajmy!

Michał Góra, Maria Kucińska

ROPS w Krakowie

MAŁOPOLSKA

KUPUJĄC - POMAGASZ

zakup pro społeczny <https://sklep.es.malopolska.pl>

ROPS KRAKÓW INSTYTUCJA WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO 20 lat

Edukacja Studentów nt. Ekonomii Społecznej. X TYDZIEŃ EKONOMII SPOŁECZNEJ NA MAŁOPOLSKICH UCZELNIACH

To już 10 rok organizacji przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie Tygodnia Ekonomii Społecznej (TES) na uczelniach wyższych z województwa małopolskiego. Od początku naszym zadaniem jest zapoznanie studentów z tematyką ekonomii społecznej. W tym celu organizujemy szereg wydarzeń, które koncentrują się wokół zagadnień związanych z przedsiębiorczością społeczną.

Jeśli o przedsiębiorczości mowa, to od 2010 r. z inicjatywą TES wpisujemy się w obchody Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości.

W 2019 r. jubileuszowa edycja TES odbywała się w dniach 18-25 listopada na 9 uczelniach: Uniwersytecie Jagiellońskim, Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie, Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II, Akademii Ignatianum, Akademii Górniczo-Hutniczej

im. Stanisława Staszica w Krakowie, Wyższej Szkole Europejskiej im. ks. J. Tischnera, Podhalańskiej Państwowej Uczelni Zawodowej w Nowym Targu oraz Małopolskiej Uczelni Państwowej im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w Oświęcimiu, które aktywnie włączyły się we współorganizację tegorocznego TES.

Patronat nad wydarzeniem objął Marszałek Województwa Małopolskiego. Impreza uzyskała także patronaty medialne mediów studenckich: radia

UJOT FM z Uniwersytetu Jagiellońskiego, Radia Spektrum oraz „Studens Scribit” – Pisma Samorządu Studentów UP w Krakowie działających na Uniwersytecie Pedagogicznym. W związku z organizacją spotkania z gościem specjalnym – Jaśkiem Melą, także TVP3 Kraków zgodziło się patronować medialnie temu przedsięwzięciu.

Do pomocy przy promocji TES zaangażowaliśmy także samych studentów. Kto lepiej niż oni wypromuje spotkania wśród swoich rówieśników? Współpracowaliśmy z Kołem Naukowym Animatorów Społeczności Lokalnej oraz Kołem Naukowym Wolontariatu z Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie oraz z Kołem Naukowym Pedagogów Resocjalizacyjnych z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Ich aktywność okazała się nieoceniona. Dzięki współpracy przy imprezie zdobyli cenne doświadczenie zawodowe, które na pewno zaprocentuje w przyszłości.

Przez cały tydzień odbywały się różnorodne spotkania skierowane do studentów: wykłady, seminaria, panele dyskusyjne, warsztaty, gry, spacer, wizyty studyjne. W sumie odbyło się prawie 40 spotkań. Nie sposób przedstawić tu wszystkich atrakcji, które przygotowaliśmy dla naszych żaków. Skupmy się więc na tych, które cieszyły się największym zainteresowaniem.

Wszyscy, którzy interesują się tematyką spółdzielczości i jednocześnie lubią zwiedzać mieli okazję uczestniczyć w spacerach edukacyjnych szlakiem organizacji społecznych i ruchu spółdzielczego w Krakowie. Spacer były prowadzone przez jedno z małopolskich przedsiębiorstw społecznych – Spółdzielnię Socjalną KAMPU, która specjalizuje się w organizowaniu wycieczek tematycznych po stolicy Małopolski i nie tylko. Studenci AGH, UP i UJ odkrywali ślady organizacji pozarządowych na krakowskim

Panel o Innowacjach społecznych na AGH.

Warsztat z animacji społeczno-kulturowej.

Kazimierzu, przy okazji dowiadując się wiele na temat jego historii i kultury. Takie aktywne zajęcia są ciekawą formą przyswajania wiedzy.

Kolejną propozycją był udział w debacie oxfordzkiej, która w tym roku dotyczyła tematu ekonomii społecznej i jej związku z dobrobytem („Ta Izba twierdzi, że bez ekonomii społecznej nie ma dobrobytu”). Tym razem debata odbyła się w siedzibie Małopolskiej Szkoły Administracji Publicznej (MSAP) i jak zwykle dostarczyła wielu emocji. Studenci dwóch krakowskich

uczelnii UEK oraz UP debatowali nad tym, czy faktycznie podmioty ekonomii społecznej lepiej przyczyniają się do tworzenia dobrobytu w Polsce niż np. start-upy. Czy udało się obronić postawioną tezę? Tak, studenci uznali, że ekonomia społeczna ma znaczący wpływ na sytuację gospodarczą w naszym kraju.

Tegoroczny TES to także promocja innowacji społecznych. Kilkoro innowatorów społecznych na Akademii Górniczo-Hutniczej dyskutowało nt. najnowszych rozwiązań technologicznych

dla osób potrzebujących. Byli to autorzy innowacji, którzy otrzymali grant na swoje pomysły w ramach projektu „Małopolski Inkubator Innowacji Społecznych” realizowanego przez ROPS w Krakowie. Przedstawiono m.in. Innotextil – inteligentną odzież wspierającą rehabilitację, aplikację Te-leasystent umożliwiającą zdalną asystę dla osób niewidzących i słabowidzących, platformę internetową dla osób z niepełnosprawnością intelektualną „Czas na aktywność!” oraz aplikację umożliwiającą wstępną, domową diagnostykę najczęstszych chorób wieku podeszłego VIPANDE. Uczestnicy panelu dzielili się ze studentami swoimi doświadczeniami dotyczącymi tworzenia projektów innowacji społecznych i przekonywali do aplikowania o granty. Trzeba przyznać, że panel wzbudził zainteresowanie studentów.

Podczas TES studenci kilku kierunków i uczelni uczestniczyli także w warsztatach i seminariach przybliżających tematykę rozwoju lokalnego. „Animacja społeczno-kulturowa jako metoda pracy ze społecznością lokalną” to warsztat, który na kilku małopolskich uczelniach prowadził dr Łukasz Hajduk, wykładowca akademicki i animator społeczny. Warsztat pt. „Lokalne produkty kulturowo-turystyczne w ofercie podmiotów ekonomii społecznej” został poprowadzony przez Olę Gałek, przedstawicielkę Fundacji Miejsc i Ludzi Aktywnych MILA. Studenci dowiedzieli się m.in. tego, w jaki sposób podmioty ekonomii społecznej mogą korzystać z lokalnego dziedzictwa kulturowego i wprowadzać swoje produkty na rynek. Jedno z przedsiębiorstw społecznych z Krakowa, które było obecne na spotkaniu – Fundacja „Przyjdz”, to przykład firmy społecznej, która promuje ciekawy produkt turystyczny – pamiątki z Krakowa.

TES dał możliwość poznania działalności podmiotów ekonomii społecznej

Wizyta studyjna w SPNS APACZE.

w trakcie spotkań z ich przedstawicielami i w trakcie wizyt studyjnych w ich siedzibach. Swoje podwoje otworzyły dla nas m.in. Spółdzielnia Socjalna KLIKA, Zakład Aktywności Zawodowej „U Pana Cogito”, Stowarzyszenie „Ognisko”, Spółdzielnia Ogniw. Wyruszyliśmy również na jednodniową wyprawę do małopolskich pes. Spółdzielnia Socjalna APACZE, Fundacja Rozwoju i Terapii „Moja Przestrzeń” oraz Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa, które przedstawiły swoje zadania, a także ofertę adresowaną do studentów. Kilka przedsiębiorstw społecznych współpracuje bowiem z młodymi ludźmi, proponując im wolontariat, praktyki, a nawet płatne staże. Oferta wizyt studyjnych obejmowała niemalże pełny przekrój podmiotów zaliczanych do sektora ekonomii społecznej. Wszystko po to, aby studenci poznali specyfikę konkretnych podmiotów i zasady ich działania.

Jak co roku, dużym powodzeniem cieszyły się organizowane przez nas gry edukacyjne. Zaprosiliśmy studentów do udziału w Chłopskiej Szkole Biznesu prowadzonej przez ROPS w Krakowie. To gra, w którą cyklicznie gramy z uczniami szkół liceów. Przypadła ona również do gustu ich nieco starszym kolegom. W grze „Studiuję obok spółdzielni socjalnej”, którą zaproponowali przedstawiciele Spółdzielni Socjalnej Równość, wybieraliśmy Studenckiego Lidera Ekonomii Społecznej, a na Podgórzu odkrywaliśmy ekonomię społeczną wykorzystując nowe technologie.

Jubileuszowa edycja TES zobowiązuje, więc w tym roku nie obyło się bez dodatkowych atrakcji. Zaplanowano spotkanie z ciekawym i rozpoznawalnym człowiekiem, działającym w obszarze ekonomii społecznej. 25 listopada młodzi ludzie licznie zgromadzili się w Klubie Studenckim „Żaczek” na

Spacer edukacyjny ze SPNS KAMPU.

Debata Oxfordzka w MSAP.

spotkaniu z Jaśkiem Melą. Ten inspirujący człowiek, podróżnik i społecznik wygłosił wykład motywacyjny pt. „Czy pomaganie ma sens?, a następnie wziął udział w sesji pytań od studentów. Spotkanie moderowane było przez samych studentów, przedstawiciele Koła Naukowego Animatorów Społeczności Lokalnej, co pozwoliło im zdobyć cenne doświadczenie w prowadzeniu tego typu wydarzeń.

W X Tygodniu Ekonomii Społecznej wzięło udział 834 studentów.

Reasumując, Tydzień Ekonomii Społecznej pozwala na promocję przedsiębiorczości „z ludzką twarzą” i pokazuje młodym ludziom alternatywę dla biznesu tradycyjnego. Może część z nich wybierze właśnie taki kierunek

kariery i założy np. firmę społeczną zatrudniającą osoby z kręgu wykluczonych społecznie?

XI Tydzień Ekonomii Społecznej już za rok. Zapraszamy!

Maria Kucińska
ROPS w Krakowie

Patronat medialny:

USŁUGI AKTYWIZACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ W MAŁOPOLSKICH JEDNOSTKACH REINTEGRACYJNYCH W ŚWIETLE BADANIA ROPS W KRAKOWIE

Centra i kluby integracji społecznej oraz warsztaty terapii zajęciowej i zakłady aktywności zawodowej to podmioty ekonomii solidarnej - jedna z czterech grup podmiotów przynależnych do sfery ekonomii społecznej. Stanowią one pierwsze ogniwo procesu aktywizacji zawodowej osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy ze względu na niepełnosprawność, długotrwanie bezrobocia, uzależnienia czy inne trudności życiowe. Ich zadaniem jest przywrócenie zdolności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do możliwie pełnego i samodzielnego funkcjonowania w życiu społecznym i zawodowym.

Na koniec 2018 r. w Małopolsce działało 120 jednostek reintegracyjnych. Aż 40% z nich obecnych było na obszarze Krakowskiego Obszaru Metropolitarnego (48 z 120). Wynika to ze specyfiki tego subregionu, którego siedzibą

jest stolica województwa o charakterze metropolii. W KOM działały wszystkie typy jednostek reintegracyjnych (3 CIS, 13 KIS, 28 WTZ i 4 ZAZ). W samej stolicy województwa aktywnych było w sumie 21 jednostek reintegracyjnych (17,5%

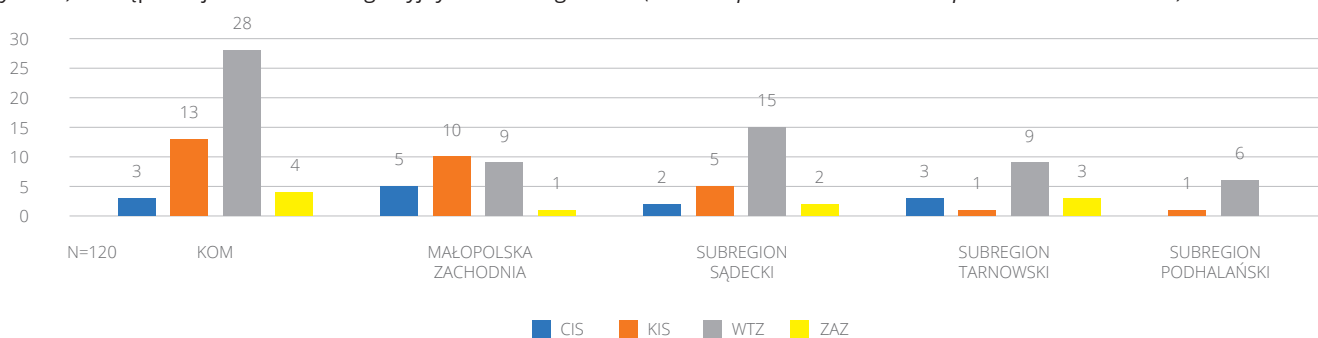
wszystkich tego typu podmiotów w regionie). O połowę mniej podmiotów niż w KOM obecnych było w subregionie sądeckim (2 CIS, 5 KIS, 15 WTZ, 2 ZAZ) oraz w Małopolsce Zachodniej (26 organizacji, w tym 6 CIS, 10 KIS, 9 WTZ, 1 ZAZ). Na subregion tarnowski przypadało 14,17% wszystkich małopolskich jednostek reintegracyjnych (17 podmiotów, w tym 4 CIS, 1 KIS, 9 WTZ oraz 3 ZAZ). W porównaniu do poprzedniego roku w tym subregionie liczba tych podmiotów wzrosła w największym stopniu (12,6% w 2017 r.). Podobnie jak w roku 2017 najmniej rozwinięty system wsparcia reintegracyjnego działał w subregionie podhalańskim, na obszarze którego obecnych było zaledwie 7 PES (5,83%): 1 KIS i 6 WTZ (wykres 1).

Jeśli chodzi o dostępność usług reintegracyjnych w skali powiatów, to wszystkie typy jednostek reintegracyjnych reprezentowane były zaledwie w powiatach krakowskim i olkuskim oraz w Krakowie i Tarnowie. Z drugiej strony w 3 z 22 powiatów województwa małopolskiego funkcjonował tylko jeden podmiot reintegracyjny (w każdym przypadku był to WTZ).

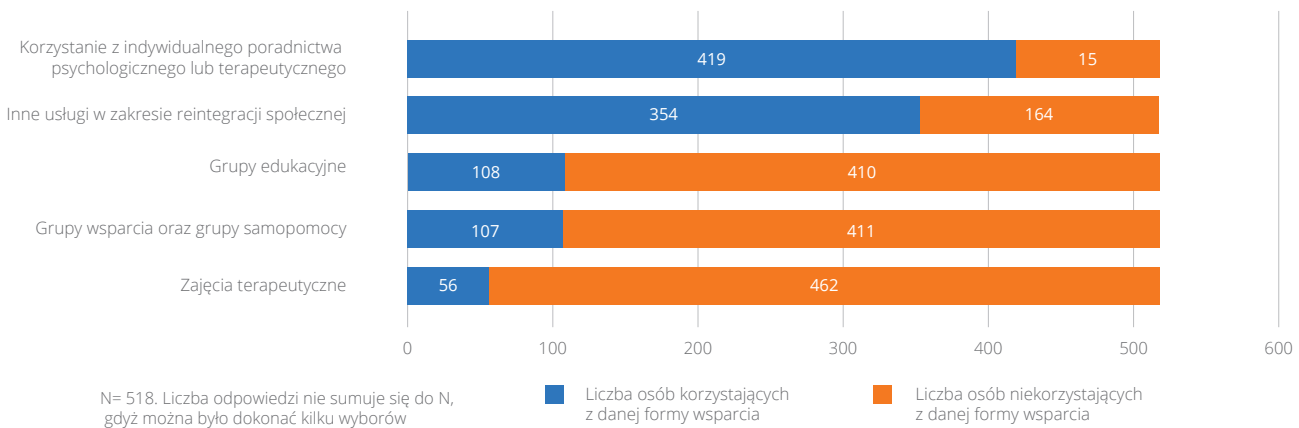
CENTRA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

W ciągu 2018 r. CIS działały w 9 z 22 powiatów województwa małopolskiego:

(wykres 1) Dostępność jednostek reintegracyjnych w subregionach. (Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS i PFRON¹)

¹ MUW, Rejestr jednostek organizacyjnych, którym Wojewoda Małopolski nadał status Centrum Integracji Społecznej Rejestr Klubów Integracji Społecznej prowadzony przez Wojewodę Małopolskiego, Wykaz zakładów aktywności zawodowej działających na terenie województwa małopolskiego, PFRON, Baza adresowa WTZ. Należy zauważyć, że w ciągu 2018 r. ta wskazana powyżej liczba jednostek reintegracyjnych ulegała zmianom wskutek tworzenia lub likwidacji kilku podmiotów.)

(wykres 2) Formy reintegracji społecznej w małopolskich CIS w 2018 r. (Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS i PFRON¹)

chrzanowskim, gorlickim, krakowskim, olkuskim, oświęcimskim, wadowickim oraz w Krakowie, Nowym Sączu i Tarnowie. Niezmiennie przeważały CIS prowadzone przez organizacje pozarządowe².

Z oferty CIS w 2018 r. skorzystało w sumie 518 osób. Podobnie jak w poprzednich latach, najczęściej deklarowaną przesłanką do uczestnictwa w CIS było długotrwałe bezrobocie, a następnie niepełnosprawność. Zważywszy na to, że w przypadku większości beneficjentów CIS w grę wchodzi jednocześnie więcej niż jedna przesłanka do korzystania ze wsparcia, trudno wyciągać miarodajne wnioski na

temat ewentualnej specjalizacji wsparcia małopolskich CIS, jednak możemy pokusić się o następujące wnioski:

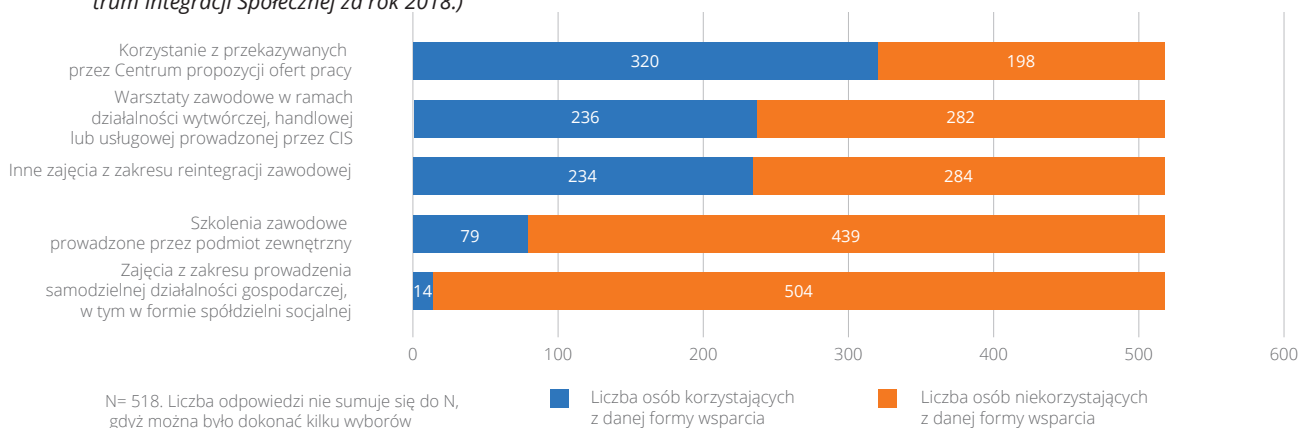
- 9 z 12 CIS realizowało wsparcie dla osób długotrwałe bezrobotnych (286)
- 7 z 12 CIS realizowało wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami (76)
- osoby zwalniane z zakładów karnych, mające trudności w integracji ze środowiskiem (14) korzystały ze wsparcia w 3 CIS.
- z oferty CIS nie skorzystała żadna osoba z grupy uchodźców realizujących indywidualny program integracji.

- 2 z 12 CIS zadeklarowały wsparcie wyłącznie dla osób z jednej grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym: w przypadku pierwszego były to osoby dotknięte bezdomnością, a w przypadku drugiego – niepełnosprawnością.

Najbardziej powszechną formą wsparcia w ramach reintegracji społecznej uczestników CIS w 2018 r. było indywidualne poradnictwo psychologiczne lub terapeutyczne, z którego skorzystało blisko 81% uczestników CIS (419 osób) (wykres 2).

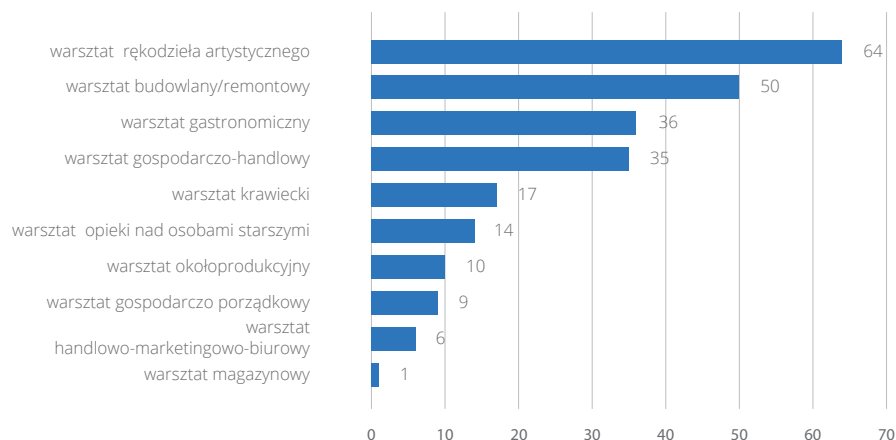
Reintegrację zawodową w 2018 r. realizowało w nich w sumie 236 osób

(wykres 3) Formy reintegracji zawodowej w małopolskich CIS w 2018 r. (Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS, Sprawozdanie Centrum Integracji Społecznej za rok 2018.)

² Na początku 2018 r. w Małopolsce zarejestrowanych było 12 centrów integracji społecznej. Dwa z nich w ciągu tego roku uległo likwidacji, jednocześnie powstały trzy nowe podmioty reintegracyjne tego typu. W dniu 31 grudnia 2018 r. w rejestrze CIS woj. małopolskiego obecnych było 13 pozycji. Jeden z CIS obecnych w rejestrze prowadzonym przez MUW wg danych pozyskanych z CAS w 2018 r. nie prowadził aktywnej działalności, stąd niżej ujęte dane odnoszą się do 12 podmiotów.

(wykres 4) Reintegracja w małopolskich CIS w warsztatach zawodowych - 2018 r.
(Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS, Sprawozdanie Centrum Integracji Społecznej za rok 2018.)

N= 518. Liczba odpowiedzi nie sumuje się do N, gdyż można było dokonać kilku wyborów.

(tj. 45,56% ogółu uczestników CIS). Uczestnicy CIS korzystali z przekazywanych przez centrum propozycji ofert pracy, uczestniczyli w szkoleniach zewnętrznych (wykres 3).

Warsztaty zawodowe w ramach działalności wytwórczej, handlowej lub usługowej prowadzonej przez centra funkcjonowały w 6 z 12 CIS. (wykres 4)

Tzw. samodzielność ekonomiczną osiągnęło 100 z 518 osób korzystających w 2018 r. z CIS, z czego:

- 86 beneficjentów 9 CIS znalazło zatrudnienie u pracodawcy zewnętrznego,
- 4 beneficjentów jednego CIS zdecydowało się na uruchomienie własnej

działalności gospodarczej,

- 4 beneficjentów dwóch CIS skierowano do odbycia stażu zawodowego,
- 4 beneficjentów czterech CIS nabyło prawo do świadczeń emerytalnych lub rentowych.

Należy podkreślić, że podobnie jak w poprzednich latach jako instrument reintegracji zawodowej absolwentów CIS w nikłym stopniu wykorzystane zostało zatrudnienie wspierane. Z tego instrumentu skorzystało zaledwie 2 beneficjentów jednego z CIS. Żaden z uczestników CIS w 2018 r. nie został skierowany do pracy w centrum ani nie podjął działalności gospodarczej w formie spółdzielni socjalnej.

W świetle danych aż 80,67% osób korzystających ze wsparcia CIS w 2018 r. nie uzyskało samodzielności ekonomicznej. Tymczasem, biorąc pod uwagę całkowitą kwotę wydatków małopolskich CIS, która w 2018 r. wyniosła 6 mln 770 tys. zł, koszt usamodzielnienia ekonomicznego jednego beneficjenta CIS wyniósł średnio: 67 tys. 700 zł.

KLUBY INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

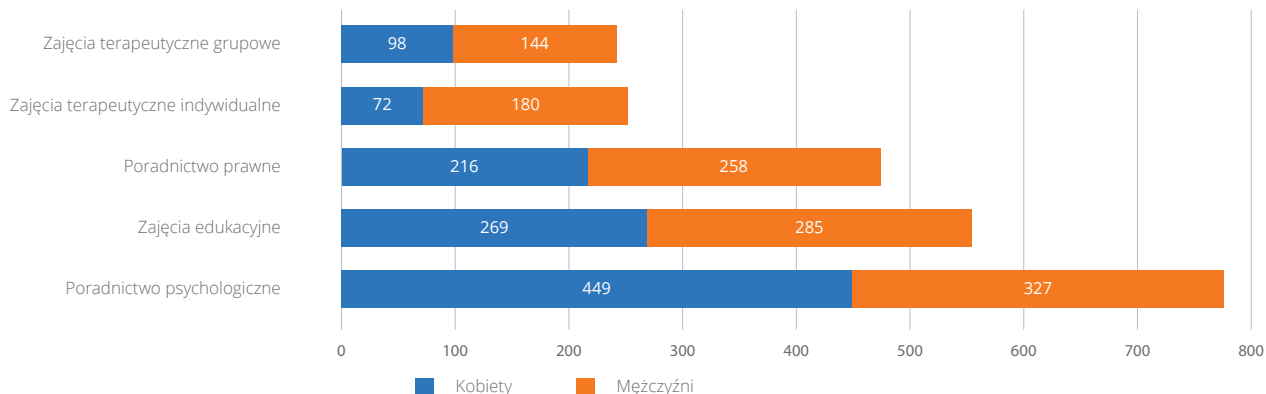
Kluby integracji społecznej zlokalizowane są w 15 z 22 powiatów województwa małopolskiego. 23 z 31 działających w 2018 r. KIS stanowiły podmioty prowadzone przez samorządy.

W 2018 r. zajęcia w KIS rozpoczęły 1402 osoby. Do najważniejszych przesłanek kwalifikujących do uczestnictwa w KIS należało bezrobocie (916 wskazań), w tym głównie długotrwałe (484), oraz niepełnosprawność (271). Marginalne znaczenie dla zbiorowego profilu uczestnika KIS miały takie przesłanki wykluczenia społecznego jak uzależnienie od używek (4 wskazania) i długotrwała choroba (1 wskazanie).

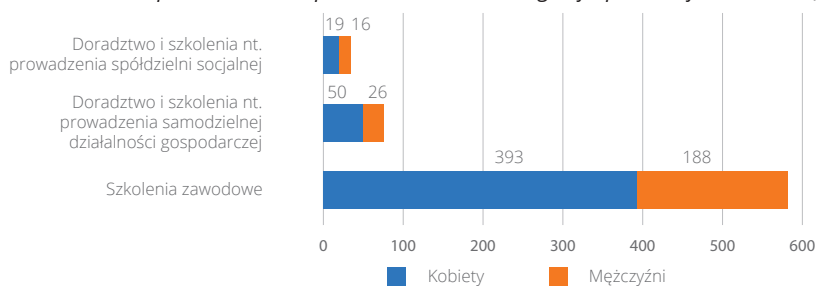
Najbardziej powszechną formą wsparcia w KIS w ramach reintegracji społecznej było poradnictwo psychologiczne oraz zajęcia edukacyjne. (wykres 5)

Usługi skierowane do beneficjentów KIS w ramach reintegracji zawodowej

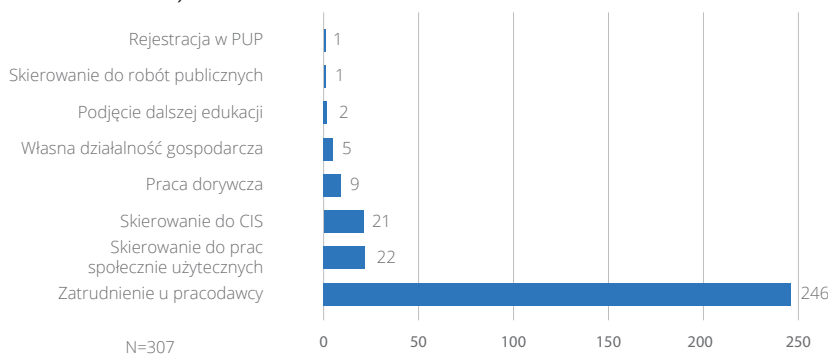
(wykres 5) Formy wsparcia w KIS w ramach reintegracji społecznej. (Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS, Sprawozdanie Klubu Integracji Społecznej za rok 2018.)

(wykres 6) Formy wsparcia w KIS w ramach reintegracji zawodowej. (Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS, Sprawozdanie Klubu Integracji Społecznej za rok 2018.)

(wykres 7) Losy uczestników KIS w 2018 r. po zakończeniu udziału we wsparciu. (Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS, Sprawozdanie Klubu Integracji Społecznej za rok 2018.)

objęły działania doradcze i szkoleniowe. Doradztwo i szkolenia na temat spółdzielni socjalnych zrealizowano zaledwie dla 35 osób w 2 KIS. (wykres 6)

Udział w KIS w 2018 r. zakończyło 1649 osób, z czego tylko 48,64% uzyskało status absolwenta KIS. Na podstawie danych przekazanych przez 24 kluby integracji społecznej możemy

stwierdzić, że na 307 monitorowanych osób działalność zarobkową podjęto w sumie 260 osób, natomiast zatrudnienie wspierane w formie prac społecznie użytecznych, robót publicznych lub zatrudnienia socjalnego w centrum integracji społecznej – 44 osoby. Rejestracja w powiatowym urzędzie pracy (1 osoba) oraz podjęcie dalszej edukacji

(2 osoby) miały charakter marginalny. Żadna z osób korzystających ze wsparcia KIS nie rozpoczęła działalności gospodarczej w formie spółdzielni socjalnej. Jako instrumenty reintegracji zawodowej absolwentów KIS w 2018 r. nie zafunkcjonowały również staże zawodowe. Los 1342 osób korzystających ze wsparcia KIS w 2018 r. jest nam nieznanym (wykres 7).

W grupie beneficjentów KIS relatywnie większa aktywność na rzecz usamodzielnienia ekonomicznego charakteryzowała kobiety. Stanowiły one nieznacznie większość wśród absolwentów KIS oraz 61% w grupie osób korzystających ze wsparcia KIS, które podjęły działania zarobkowe lub poprawiające ich sytuację na rynku pracy.

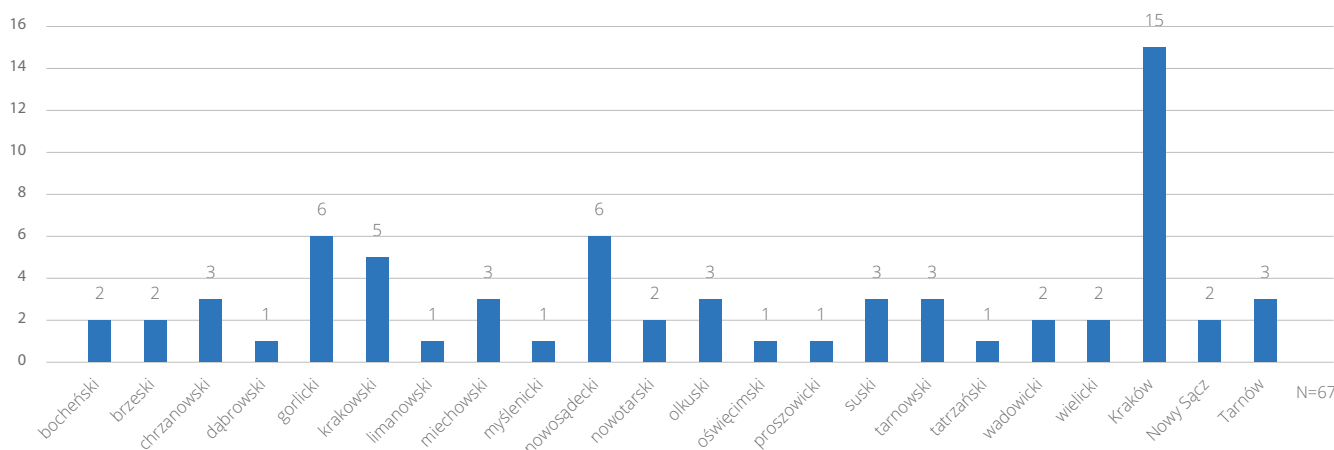
WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ

W 2018 r. w Małopolsce działało 67 warsztatów terapii zajęciowej, a więc 9,33 % WTZ działających w Polsce. Stan ten nie uległ zmianie w porównaniu do poprzedniego roku³.

Wśród organizacji prowadzących warsztaty przeważają organizacje pozarządowe (82,9%). W porównaniu do poprzedniego roku objętego badaniem wzrosła o 2 podmioty liczba WTZ

ciąg dalszy na str. 27

(wykres 8) Dostępność wsparcia WTZ w powiatach województwa małopolskiego w 2018 r. (Źródło: Opracowanie własne na podstawie PFRON, Baza adresowa WTZ.)

³ Na podstawie PFRON, Baza adresowa WTZ, <http://www.niepelnospawni.gov.pl/index.php?c=getfile&id=24> [dostęp: 01.07.2019]. W grudniu 2018 r. utworzony został jeden WTZ w powiecie krakowskim, jednak dane jego dotyczące ze względu na fakt, że okres jego działalności był krótszy niż 3 miesiące, nie zostały ujęte w badaniu.

9. edycja konkursu Małopolski Lider Przedsiębiorczości Społecznej 2019

Gala - 9 grudnia 2019 r.
Kopalnia Soli w Bochni.

WYNIKI TEGOROCZNEJ RYWALIZACJI DO TYTUŁU NAJLEPSZEJ FIRMY SPOŁECZNEJ:

KATEGORIA GŁÓWNA

- Zwycięzca: Spółdzielnia Socjalna APACZE
- Wyróżnienie: Spółdzielnia Socjalna Serce Podgórze
- Wyróżnienie: Fundacja Rozwoju Regionalnego Viribus Unitis

KATEGORIA DEBIUT ROKU 2019

- Zwycięzca: Spółdzielnia Socjalna MAŁOPOLANIN
- Wyróżnienie: Food&Life Sp. z o.o. non-profit

KATEGORIA PODMIOT REINTEGRACYJNY

- Zwycięzca: Centrum Integracji Społecznej Dzieła Pomocy Św. Ojca Pio

KATEGORIA NAGRODA PUBLICZNOŚCI

- Zwycięzca: Spółdzielnia Socjalna KLIKA

KATEGORIA BIZNES PRZYJAZNY EKONOMII SPOŁECZNEJ

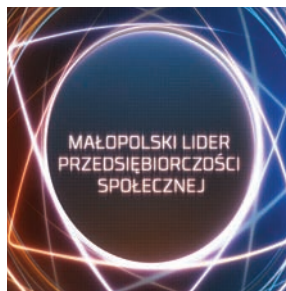
- Zwycięzca: firma Wiśniowski Sp. z o.o. S.K.A.

KATEGORIA SAMORZĄD PRZYJAZNY EKONOMII SPOŁECZNEJ

- Zwycięzca: Miasto Gorlice

Małopolski Lider Przedsiębiorczości Społecznej 2019 Lider wśród liderów!

To już 9 edycja konkursu organizowanego z myślą o wyróżnieniu najbardziej prężnie działających przedsiębiorstw społecznych w Małopolsce. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, instytucja samorządu województwa małopolskiego, w ramach projektu „Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej – etap II” corocznie nagradza firmy społeczne, które przyczyniają się do zwalczania problemu wykluczenia społecznego. Zatrudniają one bowiem osoby będące w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, bezrobotne, niepełnosprawne, bezdomne, powracające na rynek pracy po urloпах macierzyńskich. To przedsiębiorstwa, które zmieniają życie ludzi na lepsze. Dzięki zatrudnieniu odzyskują oni poczucie własnej wartości i mają motywację do życia i do działania.

W tym roku ogłosiliśmy aż 6 kategorii: Małopolski Lider Przedsiębiorczości Społecznej 2019, Debiut Roku 2019, Podmiot Reintegracyjny Roku, Samorząd Przyjazny Ekonomii Społecznej, Biznes Przyjazny Ekonomii Społecznej, Nagroda Publiczności. Do konkursu wpłynęło 66 aplikacji.

Spośród nadesłanych przez przedsiębiorstwa społeczne zgłoszeń Kapituła Decyzyjna wybrała grono finalistów w Kategorii głównej oraz Debiut Roku 2019. Poniżej prezentujemy ich krótkie sylwetki.

SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA „MAŁOPOLANIN”

Powstała przy udziale dwóch stowarzyszeń: Stowarzyszenia na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego „KLUCZ” oraz Stowarzyszenia Koło Gospodyń Wiejskich „Źródełko”. Zatrudnia osoby długotrwale bezrobotne i niepełnosprawne. Główna działalność obejmuje sprzedaż produktów lokalnych w foodtrucku oraz usługi opiekuńcze.

FOOD&LIFE SP. Z O.O.

Spółka powstała z inicjatywy osób fizycznych i zatrudnia osoby z niepełnosprawnościami. Świadczy usługi gastronomiczne w lokalach stacjonarnych, a także w foodtrucku. Firma prowadzi także warsztaty i prelekcje nt. włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych.

STOWARZYSZENIE CZEŚĆ – AMBASADA KREATYWNOCI

Przedsiębiorstwo to zatrudnia osoby dotąd długotrwale bezrobotne w prowadzonej herbaciarni. Organizuje tam warsztaty i spotkania. Stowarzyszenie angażuje lokalną społeczność w oddolne inicjatywy.

FUNDACJA „POMAGAM NIEWIDOMYM” WŁADYSŁAWA LORKA

Fundacja prowadzi przedsiębiorstwo społeczne zatrudniając osoby niepełnosprawne – niewidome i słabo widzące. Świadczą usługi masażu i rehabilitacji z wykorzystaniem światłoterapii czy stymulacji elektromagnetycznej. Aktywizuje i integruje osoby niewidome.

SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA „KOBIERZYN”

Przedsiębiorstwo powstało przy udziale dwóch osób prawnych: Fundacji Pomocy Chorym Psychicznym im. Tomasza Deca oraz Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Psychiatrii i Opieki Środowiskowej. Spółdzielnia prowadzi lokal gastronomiczny „Tymiankowo”, a także zajmuje się świadczeniem usług zagospodarowania terenów zielonych. Wspiera osoby niepełnosprawne - chorujące psychicznie i umożliwia im powrót na rynek pracy.

SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA „KLIKA”

Została założona przez osoby niepełnosprawne, które po zakończeniu udziału w warsztacie terapii zajęciowej stworzyły dla siebie miejsca pracy. Pomogło im w tym Katolickie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i ich Przyjaciół „Klika”. Spółdzielnia wytwarza wyroby ceramiczne, wypożycza sprzęt rehabilitacyjnych, a także produkuje podpałki do grilla.

SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA „SERCE POGÓRZA”

To podmiot, który powstał z inicjatywy uczestników projektu pn. „Czas na aktywność” realizowanego przez GOPS w Zakliczynie. Główna działalność obejmuje świadczenie usług cateringowych, adresowanych zarówno do osób fizycznych, jak i firm. Bazuje na produktach lokalnych. Buduje markę z wykorzystaniem fasoli Piękny Jaś poprzez produkcję fasolowych wyrobów garmazeryjnych.

SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA „RÓWNOŚĆ” Z SIEDZIBĄ W KRAKOWIE

Została założona przez osoby niepełnosprawne chorujące psychicznie oraz osoby bezrobotne. Na terenie Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie prowadzi lokale gastronomiczne, a także podejmuje działania edukacyjne i organizuje praktyki oraz staże dla studentów kierunków społecznych.

FUNDACJA ROZWOJU REGIONALNEGO VIRIBUS UNITIS

Fundacja została powołana w celu aktywizacji społeczno-zawodowej osób wykluczonych, głównie niesłyszących. Firma obsługuje zniczomaty – samoobsługowe maszyny do zakupu zniczy lub wkładów. Wspiera także osoby niesłyszące w sferze edukacyjnej, zawodowej i kulturalnej.

SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA APACZE

Została założona w celu stworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych z Zespołem Downa. Główna działalność firmy koncentruje się wokół konfekcjonowania kosmetyków w saszetki dla firm kosmetycznych. Spółdzielnia integruje osoby niepełnosprawne z lokalną społecznością i przełamuje stereotypy nt. niepełnosprawnych intelektualnie.

9 grudnia 2019 r. w siedzibie Kopalni Soli Bochnia odbyła się uroczysta Gala konkursu Małopolski Lider Przedsiębiorczości Społecznej. Zgromadzeni w grocie pod ziemią goście – przedstawiciele ministerstw, jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów ekonomii społecznej oraz biznesu poznali zwycięzców konkursu.

Swoim przemówieniem nt. prowadzenia biznesu społecznego Galę uświetnił Jasiek Mela – podróżnik, społecznik, założyciel Fundacji „Poza horyzonty”. Muzycznie czas uprzyjemniała Orkiestra Dęta Baczków z Bochni.

Zwycięzcę w kategorii głównej ogłosiła Marta Malec-Lech – członek Zarządu Województwa Małopolskiego. A została nim Spółdzielnia Socjalna APACZE za zbudowanie modelu

„Jesteśmy dumni, że Centrum Integracji Społecznej Dzieła Pomocy św. Ojca Pio zostało dostrzeżone i docenione przez zacne grono kapituły konkursu Małopolski Lider Przedsiębiorczości Społecznej za niesienie wsparcia i kompleksową pomoc osobom w kryzysie bezdomności oraz za wypracowany i wdrażany model współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami i wspierającymi nas wolontariuszami. To wyróżnienie sprawiło nam ogromną radość, jest bowiem potwierdzeniem dobrze wykonywanej pracy. Jest to sukces wszystkich naszych uczestników i absolwentów Centrum, bo to dla nich jesteśmy i im towarzyszymy w procesie reintegracji społecznej i zawodowej. Jednocześnie chcemy pogratulować wszystkim nominowanym i wyróżnionym podmiotom i życzymy dalszych sukcesów”.

br Grzegorz Marszałkowski OFM Cap
Dyrektor Dzieła Pomocy św. Ojca Pio

biznesowego, który bazuje na potencjale osób z niepełnosprawnościami, kształtowanie ich pozytywnego wizerunku w społeczeństwie oraz efektywną współpracę z biznesem i samorządem lokalnym.

Reprezentowała ją Pani Magdalena Chaszczyńska – prezes spółdzielni, która z rąk Fundatora – przedstawiciela firmy Tauron odebrała nagrodę – czek na 15 000 zł. Więcej nt. spółdzielni można przeczytać w wywiadzie z panią Prezes, który znajduje się w tym numerze.

W kategorii głównej zostały również przyznane dwa wyróżnienia. Powędowały one do Spółdzielni Socjalnej Serce Pogórza za efektywne wykorzystanie lokalnego dziedzictwa kulinarnego do rozwoju biznesu społecznego i strategię marketingową promującą zasoby lokalne (nagroda odebrana przez Panią Bożenę Krzyżak) oraz do Fundacji Rozwoju Regionalnego Viribus Unitis za skuteczne zagospodarowanie przez biznes społeczny niszy rynkowej oraz za wyjście z ofertą poza granice naszego kraju (nagroda odebrana przez Panią Jadwigę Brożek). Nagrody

ufundowały Kopalnia Soli „Wieliczka” S.A. (4 000 zł) oraz PGNiG Obrót Detaliczny S.A. (5 000 zł).

W nowo wprowadzonej w tym roku kategorii – Debiut Roku 2019 nagrodę otrzymała Spółdzielnia Socjalna MAŁOPOLANIN za realne wykorzystanie potencjału współpracy podmiotów ekonomii społecznej i samorządu w celu aktywizacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych i niepełnosprawnych, (odebrał ją Pan Grzegorz Tomsia – prezes Zarządu), a wyróżnienie Food&Life Sp. z o.o. non-profit za kształtowanie pozytywnego wizerunku osób z niepełnosprawnościami na stanowiskach pracy i młodzieżową pasję w realizacji misji firmy społecznej (nagrodę odebrała Pani Karolina Gacal – prezes Zarządu). Nagrody ufundowały PGE Energia Odnawialna S.A. (6 000 zł) oraz Shell (1 700 zł).

W kategorii Podmiot Reintegracyjny zwyciężyło Centrum Integracji Społecznej Dzieła Pomocy Św. Ojca Pio za kompleksową infrastrukturę wsparcia dla osób dotkniętych bezdomnością oraz wdrożony z sukcesem model współpracy z lokalnymi pracodawcami

i wolontariuszami Nagrodę odebrały Panie Jolanta Kaczmarczyk i Monika Kazimierska.

Kto został wyróżniony przez publiczność w internetowym plebiscyście w kategorii Nagroda publiczności? To Spółdzielnia Socjalna KLIKA i to oni zdobyli największą sympatię głosujących. Nagrodę wręczono Pani Sabinie Miazdze – prezes spółdzielni.

Jak co roku nagrodziliśmy Biznes przyjazny ekonomii społecznej w kategorii o tej samej nazwie. Zwycięski laur otrzymała firma Wiśniowski Sp. z o.o. S.K.A. za olbrzymie zaangażowanie w działania edukacyjne, tworzenie stabilnych miejsc pracy oraz finansowe i pozafinansowe formy wsparcia inicjatyw lokalnych. Statuetkę wręczono pani Krystynie Baran – Prezesowi Zarządu. W kategorii Samorząd przyjazny ekonomii społecznej nagrodzono Miasto Gorlice za szerokie włączenie organizacji pozarządowych w działania mające na celu budowę społecznie odpowiedzialnego terytorium oraz wspieranie ekonomii społecznej poprzez tworzenie podmiotów ekonomii społecznej. Statuetkę odebrał Burmistrz Miasta Gorlice – pan Rafał Kukla.

Kolejna, jubileuszowa, bo 10 Gala już za rok. Kto zostanie Małopolskim Liderem Przedsiębiorczości Społecznej 2020?

Maria Kucińska

ROPS w Krakowie

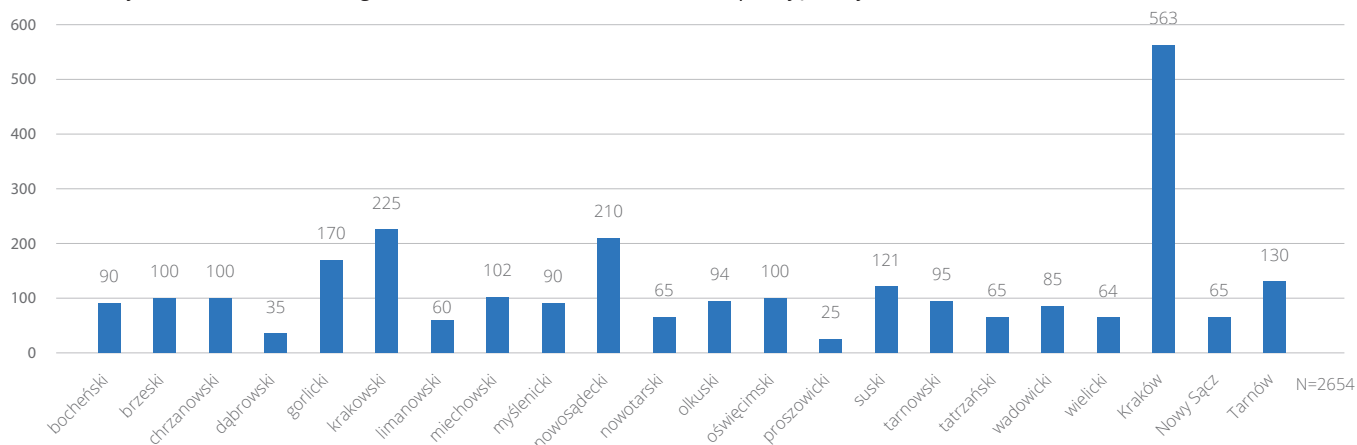

Patroni / Partnerzy

Fundatorzy nagród

(wykres 9) Liczba uczestników WTZ w powiatach województwa małopolskiego w 2018 r. (Źródło: Opracowanie własne na podstawie PFRON, Dofinansowanie kosztów organizowania i działania warsztatów terapii zajęciowej.)

prowadzonych przez stowarzyszenia i fundacje (w 2018 r. nastąpiła zmiana w przypadku dwóch placówek WTZ prowadzonych w 2017 r. przez spółdzielnie pracy, zastąpione obecnie przez stowarzyszenia). Podobnie jak w 2017 r. 11 WTZ (16,42%) prowadzonych było przez jednostkę organizacyjną samorządu lokalnego, a 1 WTZ przez kościelną osobę prawną.

Warsztaty terapii zajęciowej działały we wszystkich powiatach województwa małopolskiego, najwięcej w powiecie grodzkim krakowskim (15), nowosądeckim oraz gorlickim (po 6). W sześciu powiatach (dąbrowski, limanowski, myślenicki, oświęcimski, proszowicki, tatrzański) funkcjonował tylko jeden WTZ (wykres 8).

W 2018 r. ze wsparcia WTZ w Małopolsce korzystało 2 654 osób (2 612

osób w 2017 r.) (wykres 9).

Udział we wsparciu WTZ w 2018 r. zakończyły 184 osoby, z czego 49 osób (26,63% absolwentów) podjęło zatrudnienie, w tym 8 osób w ZAZ a 5 osób w zakładzie pracy chronionej. Efektywność zatrudnieniowa małopolskich WTZ w porównaniu do poprzedniego roku objętego badaniem w minimalny sposób wzrosła (w 2017 r. zatrudnienie podjęło 50 spośród 196 absolwentów WTZ, tj. 25,5%), mniejsza natomiast jest liczba absolwentów WTZ, którzy podjęli pracę w warunkach chronionych (w 2017 r. zatrudnienie w ZAZ otrzymały 22 osoby, w ZPCh - 9) (wykres 10).

Koszt terapii zajęciowej jednej osoby w małopolskich WTZ w 2018 r. w skali roku wyniósł średnio 18 521 zł (17 806 zł w 2017 r.).

ZAKŁADY AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ

W 2018 r. w Małopolsce zarejestrowanych było 10 zakładów aktywności zawodowej. Wsparcie ZAZ było dostępne zaledwie w 8 z 22 jednostek powiatowych w województwie małopolskim (wykres 11).

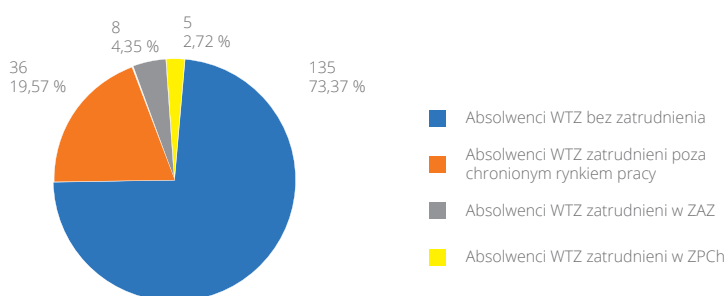
W Małopolsce dominują zakłady o charakterze produkcyjno-usługowym (8 z 10), 2 ZAZ w regionie mają charakter wyłącznie usługowy (wykres 12).

Niezależnie od rozbieżności dotyczących wskaźników zatrudnienia w ZAZ osób z niepełnosprawnościami (inne dane liczbowe podają zestawienia UMWM (325 osób), a inne BPRON (377), region małopolski pod względem liczby osób korzystających ze wsparcia ZAZ sytuuje się w skali kraju na 6. pozycji. Według danych przekazanych przez UMWM liczba pracowników z niepełnosprawnościami w poszczególnych ZAZ waha się od 15 do 92.

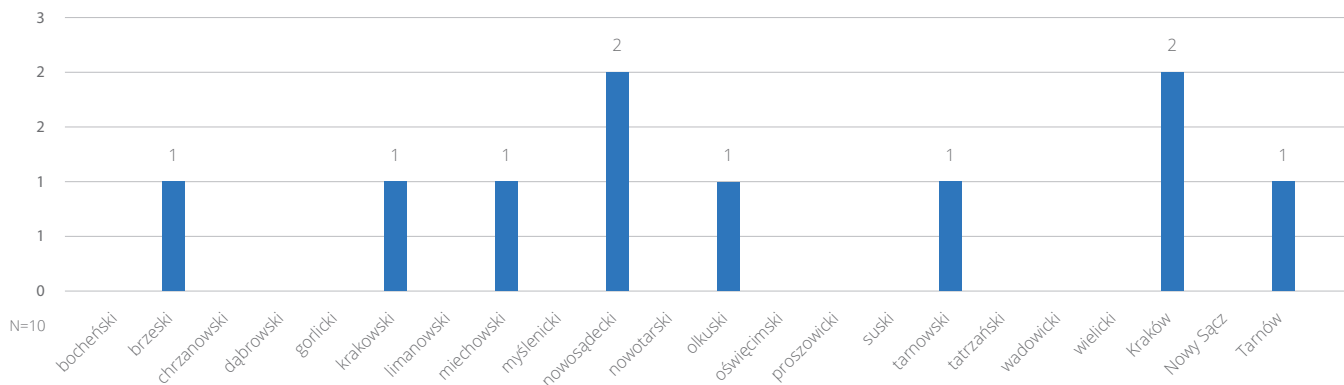
Warto zauważyć, że małopolskie ZAZ wyróżnia najwyższa w skali kraju liczba pracowników z lekkim stopniem niepełnosprawności (w 2018 r. 13 na 35 osób z tego typu stopniem niepełnosprawności w sumie we wszystkich ZAZ w Polsce).

Koszty funkcjonowania ZAZ w 2018 r.

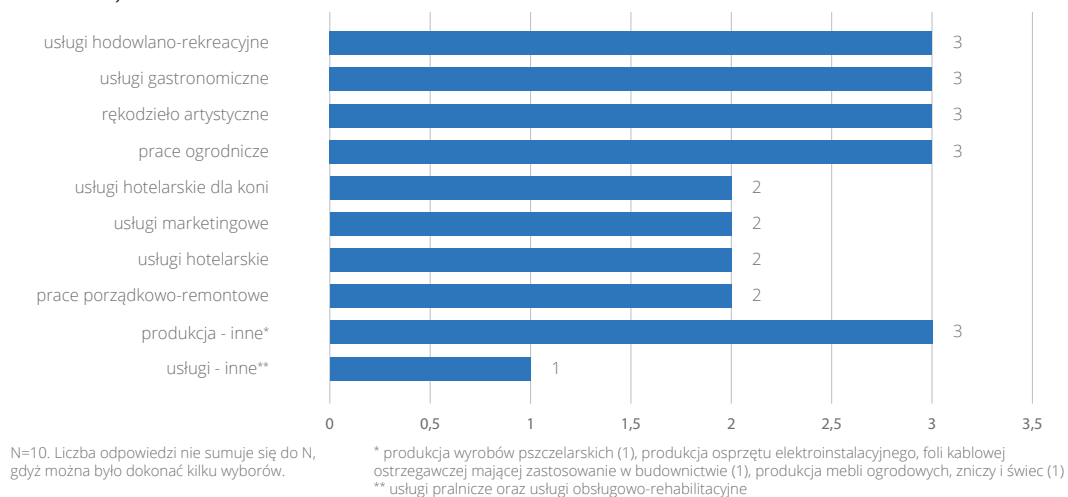
(wykres 10) Losy absolwentów WTZ w 2018 r. (Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez PFRON, Migracja uczestników warsztatów terapii zajęciowej wg stanu na koniec 2018 r.)

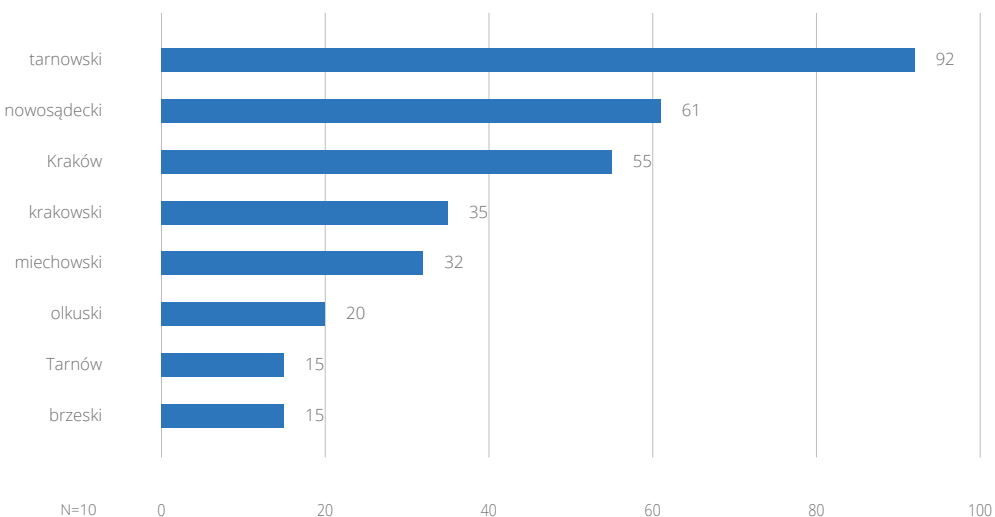
(wykres 11) Dostępność wsparcia WTZ w powiatach województwa małopolskiego w 2018 r. (Źródło: Opracowanie własne na podstawie PFRON, Baza adresowa WTZ.)

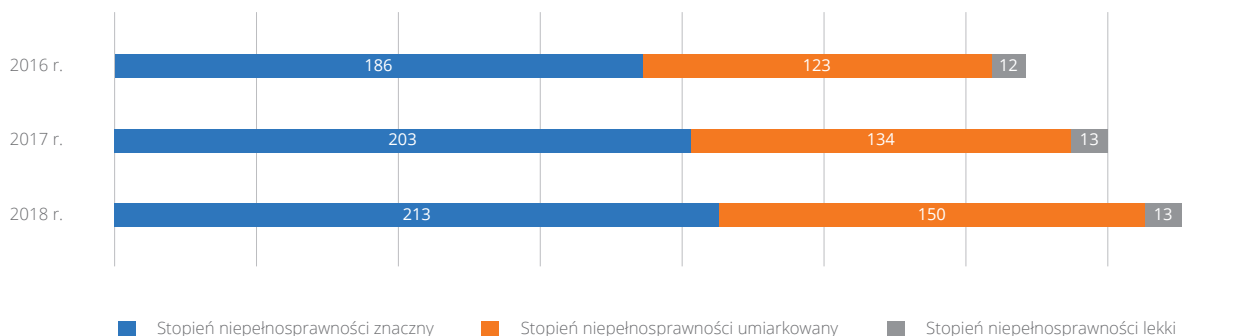
(wykres 12) Obszary działalności wytwórczo-usługowej ZAZ w woj. małopolskim w 2018 r. (Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMWM.)

(wykres 13) Pracownicy z niepełnosprawnością zatrudnieni w małopolskich ZAZ (w podziale na powiaty) w 2018 r. (Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMWM.)

(wykres 9) Stan zatrudnienia osób niepełnosprawnych w małopolskich ZAZ w latach 2016-2018. (Źródło: Opracowanie własne na podstawie BPRON, Sprawozdania wojewodów INF - ZPCh -ZAZ za II półrocze 2016, 2017 i 2018 r.)

wyniosły 15 671 286 zł, co oznacza, że średni koszt funkcjonowania jednego ZAZ to 1 567 128,60 zł. Kwota dofinansowania funkcjonowania zakładów aktywności zawodowej w Małopolsce ze środków PFRON oraz z budżetu Województwa Małopolskiego 2018 r. to w sumie 7 211 683,60 zł.

W 2018 r. małopolskie podmioty reintegracyjne realizowały wsparcie w sumie dla 5 tys. 146 osób. Oznacza to wzrost w porównaniu do poprzedniego roku objętego badaniem o 205 osób, które korzystały z pomocy. Niestety wzrostowi liczby uczestników wsparcia nie towarzyszyło zwiększenie efektywności w zakresie aktywizacji zawodowej beneficjentów. Choć oparty na podmiotach reintegracyjnych system wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Małopolsce należy ocenić w skali kraju jako rozwinięty w relatywnie wysokim stopniu, to napotyka on na liczne bariery.

Na możliwości pełnego korzystania z usług w zakresie reintegracji społeczno-zawodowej w negatywny sposób rzutuje zróżnicowany stopień dostępności oferty poszczególnych podmiotów wsparcia, jak i ich wzajemnej kompatybilności w skali powiatów i subregionów. W związku z obecnie obserwowanym chłonnym rynkiem pracy, jednostki reintegracyjne pracują z osobami najdalej od tego rynku pracy oddalonymi, co nie

pozostaje bez wpływu na czas niezbędny do uzyskania rezultatu w postaci usamodzielnienia się beneficjenta. Tymczasem barierą w realizacji zadań statutowych niezmiennie stanowi relatywnie niski poziom finansowania jednostek reintegracyjnych, z czym wiąże się niski poziom wynagrodzeń ich pracowników i problemy kadrowe. Problematyczny jest również poziom współpracy jednostek reintegracyjnych z otoczeniem, w tym ze środowiskiem pracodawców, nie tylko z otwartego rynku pracy, ale również w ramach sektora ekonomii społecznej. Małopolskie przedsiębiorstwa społeczne, w tym spółdzielnie socjalne w 2018 r. nadal w nikłym stopniu tworzyły miejsca pracy dla osób korzystających ze wsparcia CIS, KIS czy WTZ.

Planowaniu interwencji w obszarze włączenia społecznego na poziomie lokalnym powinna w większym stopniu towarzyszyć refleksja dotycząca wykorzystania instrumentów ekonomii społecznej w korespondencji z potrzebami i potencjałem lokalnego rynku pracy. W celu udrożnienia ścieżki reintegracyjnej beneficjentów CIS, KIS, WTZ i ZAZ korzystne mogłyby stać się preferencje dla tworzenia przedsiębiorstw społecznych przez organizacje prowadzące jednostki reintegracyjne i większe zaangażowanie samorządów lokalnych w tym zakresie. Wskazane są działania na rzecz stworzenia nowego

modelu finansowania jednostek reintegracyjnych o charakterze systemowym oraz kreowanie sytuacji sprzyjających ich większej samodzielności ekonomicznej, np. poprzez poszerzenie możliwości rozwoju działalności ekonomicznej. W tym celu niezbędne jest zwiększenie obecności podmiotów ekonomii społecznej, w tym podmiotów reintegracyjnych, jako potencjalnych dostawców towarów i usług w świadomości lokalnych decydentów i przedstawicieli sektora biznesowego, a z drugiej upowszechnienie klauzuli społecznej w zamówieniach publicznych realizowanych przez instytucje administracji publicznej.

Z pełną treścią raportu ROPS w Krakowie pt. „Monitoring kondycji podmiotów ES o charakterze reintegracyjnym. Raport z badań za 2018 r.” można zapoznać się pod adresem:

www.monitoring.es.malopolska.pl

Anna Rychły-Mierzwa
ROPS w Krakowie

ADOPCJA JEST FORMĄ MIŁOŚCI

Możliwy Scenariusz...

Odsłona Pierwsza:

Nie, nie panie doktorze, nie będę terminować ciąży.

Świadoma swojej decyzji, z rozdartym sercem proszę Wysoki Sąd o znalezienie Dobrych Rodziców dla mojego Dziecka.

Nie jestem w stanie wychować kolejnego dziecka.

Może kiedyś mi wybaczysz, ufam, że KTOŚ pokocha Cię tak, jak ja bym chciała umieć Cię kochać.

„– Mamo, czy myślałaś, że będziesz mogła mnie urodzić?” może kiedyś zapyta jakiś Piotruś.

„– Tak, ale mi się nie udało. Na szczęście urodziła cię inna mama i dzięki temu jesteś i możemy być razem. Bardzo Cię Kocham, Synku²” – powie Mama.

– Wiem – odrzeknie Piotruś.

W nocy obudzi się, ale nie będzie płakał jak zwykle, tylko zawoła

– Mamo!

Odsłona Druga:

Oświadczamy, że wyrażamy zgodę na przeprowadzenie procedury kwalifikacji kandydatów do przysposobienia dziecka:

– Udział w rozmowie informacyjnej przeprowadzonej przez pracownika merytorycznego ośrodka adopcyjnego.

– Złożenie przez kandydatów kompletu

wymaganych dokumentów.

– Udział w diagnozie psychologiczno-pedagogicznej oraz w wywiadzie adopcyjnym.

– Po uzyskaniu kwalifikacji udział w obowiązkowym, bezpłatnym szkoleniu kandydatów do przysposobienia.

– Po ukończeniu szkolenia oraz pozytywnej diagnozie psychologiczno-pedagogicznej kandydat jest przedstawiany komisji kwalifikacyjnej w celu wydania opinii o kwalifikacjach osobistych.

– Od momentu uzyskania pozytywnej opinii o kwalifikacjach osobistych oczekiwanie na propozycję pierwszego kontaktu z dzieckiem.

– Po kontaktach z dzieckiem, złożenie do sądu wniosku o przysposobienie.

– Po orzeczeniu przysposobienia nadal zachowanie prawa do korzystania z pomocy specjalistycznej świadczonej przez ośrodek adopcyjny.

ZWRACAMY SIĘ Z PROŚBĄ O POMOC W SPEŁNIENIU MARZENIA, PRAGNIEMY KOCHAĆ I BYĆ KOCHANI. W NASZYCH SERCACH JEST MIEJSCE DLA DZIECI. PRAGNIEMY JE PRZYSPOSOBIĆ.

WIERZYMY, ŻE ZAPEWNIAMY DZIECKU WSZYSTKO, CO POTRZEBA, BY MOGŁO ŻYĆ, ROZWIJAĆ SIĘ, BYĆ SZCZĘŚLIWE CHCEMY DLA NIEGO WSZYSTKIEGO CO NAJLEPSZE.

Odsłona Trzecia:

Podróż do rodzicielstwa była bardzo długa i ciężka, drzwi do biologicznego potomstwa zostały zamknięte, dziś wiemy, że dzięki „DRZWIOM ADOPCYJNYM” nasz świat zmienił się:

„gdy Chłopiec powoli podszedł do nich, Kobieta wyciągnęła rękę, a on złapał ją za palec.

I Kobieta zrozumiała, że nie może odtrącać jego ręki³

„W domu powiedzieli do niego:

– Będziesz miał na imię Piotruś, a my będziemy twoją Mamą i twoim Tatą.

Bo chociaż wcale nie mieli pewności, że są jego prawdziwymi rodzicami, wiedzieli, że Chłopiec jest sam na świecie, a przecież każde dziecko musi mieć swoją mamę i swojego tatę. A kiedy to powiedzieli, do ich ogrodu cichutko i niepostrzeżenie powróciły kolory i rozsiadły się na swoich miejscach⁴

„Przez całą noc Mama musiała trzymać go za rękę. Któregoś dnia zapytała ją:

– A u kogo ja byłem w brzuchu?

– Nie u mnie – odpowiedziała. – Miałeś wtedy inną mamę. Na szczęście teraz jesteś z nami.

– Czy płakałaś jak mnie nie było?

– Tak, bardzo płakałam. Tata też płakał. **Ale teraz się cieszymy, bo jesteście z nami**”

Odsłona Czwarta:

„Roman ostrożnie otwiera drzwi, manewrując nimi tak, by nie upuścić tacy z jedzeniem. Bezradnie patrzy na poprzednią, z nietkniętym śniadaniem. Twarz poorał mu smutek. Dziecko leży tyłem do niego. Od kiedy wszedł, nie poruszyło się. Żyje? Roman kurczowo przyryka powieki.

– Boże, jak on schudł, myśli Roman. Stara się mówić swobodnie. Głos grzęźnie mu w gardle. – Pomyślałem, że twoja pomoc bardzo by mi się przydała. – Podchodzi do łóżka. Zatrzymuje się przy oparciu”

„– Słyszysz mnie? – Roman pochyla się nad nim z wielką ostrożnością. – to ja. Tata. Poznajesz mnie? – przeklina w duchu, bo w ostatnim zdaniu nie udało mu się ukryć lęku.

I stało się tak, jakby ciemność usiadła mu na sercu”.

Odsłona Piąta:

„– I jak? Mówił coś? – Wanda zaatakowała Romana już od progu kuchni. Roman odstawił tacę z nietkniętym porannym posiłkiem na kuchenny blat. Ręką przetarł czoło, jakby tym gestem chciał zetrzeć smutek.

– On... – zaczął głosem zmienionym chrypką lęku.

– No co? Boże, Roman, mów! – Twarz Wandy nabrzmiała niepokojem. Roman spojrzął na nią z powagą.

– On strasznie cierpi”

„Wanda usiadła na krześle i schowała twarz w dłoniach. (...) więc trwali tak. Wanda w szloch, jakby płakała również za niego tak nienawykłego do łez, a Roman we współodczuwaniu. Od momentu ucieczki Piotrka rozmawiali o nim setki razy (...)

I nawracające wciąż i wciąż pytania: dlaczego to się dzieje? Co się stało? I wreszcie: jak można mu pomóc? Jeśli w ogóle można mu pomóc”

Odsłona Szósta

„Spotykam się z rodzinami adopcyjnymi z całej Polski. Prowadzę konsultacje i warsztaty. Przyjeżdża na przykład mama z adoptowanym 14-latkim, już praktycznie bez nadziei na to, że będzie między nimi dobrze. Matka nie potrafi się porozumieć z synem. Stąd pytania: dlaczego jest tak źle? kto zawinił? Chłopiec jest zdrowy, ale okazuje się, że to dziecko ma za sobą lata burzliwych przeżyć, porzuceń, utratę rodziców biologicznych, wystawienia na różnego rodzaju toksyczne zagrożenia. W takiej sytuacji **nadzieją jest pokazanie matce, że on jest coś wart. A chłopcu – że ona go kocha.**

Do adopcji trafiają dzieci po przejściach. Rzadko w pełni zdrowe. **Nawet te zdrowe w sensie cielesnym są głęboko poranione psychicznie. Jeśli się o tym wie, pojawia się nadzieja.**

Natomiast kiedy się to zlekceważy albo odrzuci, to mamy zawód. Bo dziecko nie jest takie, jakie miało być! A przecież ono jest, jakie jest, i zadaniem rodziców jest się do niego dostroić. Nie mogą powiedzieć mu na samym początku: słuchaj, tu się inaczej gra, w tej orkiestrze... Muszą zejść do parteru, do jego kompetencji, potrzeb i braków.

Dobrze, jeśli życie w nowym domu jest uporządkowane, ma swój rytm – dnia, tygodnia, posiłków, zajęć, wymagań. Te dzieci często takiego doświadczenia

w ogóle wcześniej nie miały. Jak ufać i mieć nadzieję, kiedy nie wiadomo, co za chwilę będzie? Co się stanie? Przyjdzie tata czy nie przyjdzie? Wypije czy nie wypije? Będzie obiad czy nie będzie obiadu? Tak dotąd wyglądało ich życie”

Odsłona Siódma

„Tato, był w porządku. A mama? Życzę każdemu takiej matki. Byłem jedynakiem, nudziłem się, więc mało-wałem. Mama zaproponowała, żebym poszedł do liceum plastycznego. To był strzał w dziesiątkę. Mama zawsze była przy mnie, była moim przyjacielem, miała wielką klasę”.

Bibliografia:

A. Kamińska, *Odnalezieni. Prawdziwe historie adoptowanych*, Kraków: Wydawnictwo Literackie, 2010.

K. Kotowska, *Jeż*, Polska Izba Książki, D. Łukasińska, O. Sawicka, *Oro*, Warszawa: Wydawnictwo Marginesy, 2012 r. <https://www.polityka.pl/niezbednik/1540545,1,nadzieja-ktora-nie-daje-gwarancji.read>

Maria Langer-Fyda
ROPS w Krakowie

¹ Kotowska, s.30.

² Tamże, s. 30.

³ KDz., cyt, s. 16

⁴ Dz. cyt., 19.

⁵ Tamże., 29.

⁶ Łukasińska, Sawicka., s. 82.

⁷ Tamże., s. 82.

^{8,9} Tamże., s. 83.

¹⁰ <https://www.polityka.pl/niezbednik/1540545,1,-nadzieja-ktora-nie-daje-gwarancji.read>

¹¹ Kamińska, s. 57.

Bezpieczna przystań na Słonecznym Wzgórzu

W Polsce opieka nad osobami zależnymi zwyczajowo funkcjonuje w sferze prywatnej i stanowi obowiązek rodziny, w tym przede wszystkim kobiet. Obserwowane obecnie trendy demograficzne rodzą konieczność upowszechnienia instrumentów wsparcia nie tylko dla osób wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu ze względu na wiek, stan zdrowia, czy niepełnosprawność, ale także dla ich opiekunów, sprawujących nieodpłatnie pieczę nad członkami swych rodzin.

Próba oszacowania liczby tzw. nieformalnych opiekunów osób zależnych w Polsce jest trudna z tego względu, że taka kategoria osób z małymi wyjątkami nie podlega rejestracji w systemie pomocy społecznej czy statystyki publicznej. Wyniki zrealizowanego przez Samorząd Województwa Małopolskiego w ramach projektu Małopolskie Obserwatorium Polityki Rozwoju w 2014 r. „Badania opinii mieszkańców Małopolski na temat istotnych dla rozwoju województwa obszarów działań samorządu wojewódzkiego”, pokazały, że wówczas nawet co piąty Małopolanin mógł opiekować się osobą starszą, a prawie 8% mieszkańców Małopolski opiekowało się osobą niepełnosprawną.

Tymczasem rola opiekuna osoby niesamodzielnej wiąże się nie tylko z konsekwencjami związanymi z nadmiarem obowiązków, zmęczeniem fizycznym i psychicznym w wymiarze indywidualnym (tzw. zespół stresu opiekuna), ale także w wymiarze społecznym, wpisując się w szerszy kontekst dyskursu na temat godzenia zaangażowania w życie zawodowe z życiem rodzinnym. Brak zachowania równowagi w tych dwóch sferach skutkować może wycofaniem

w sektorze opieki.¹

Wymiar społeczny tej zależności oraz wieloaspektowość problematyki dotyczącej wsparcia opiekunów osób zależnych zostały dostrzeżone zarówno w krajowych dokumentach strategicznych (konieczność rozwoju systemu usług adresowanych do osób niesamodzielnych i ich rodzin podkreślona została m.in. w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju – Polska 2030 oraz w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020), jak i na poziomie regionów (wpisują się one w Strategię Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020, kierunek polityki rozwoju – 6.3 Poprawa bezpieczeństwa społecznego). W tym kontekście uruchamianie w regionie centrów wsparcia opiekunów nieformalnych osób ma na celu nie tylko odciążenie rodzin, zwiększenie szans na zatrudnienie opiekunów, czy wzrost jakości opieki domowej sprawowanej nad osobami niesamodzielnymi, ale także jest elementem instytucjonalizacji usług pomocy społecznej poprzez odracanie

się z rynku pracy osoby sprawującej opiekę oraz pogorszeniem jej sytuacji materialnej. Z drugiej strony działania wspierające opiekuna rodzinnego w jego aktywności zawodowej poprzez rozwój łatwo dostępnych usług osobistych i domowych, które mogą pomóc zredukować obciążenie pracą o charakterze nieformalnym, sprzyjają nie tylko wzrostowi zaangażowania opiekunów w pracę zawodową, jak i tworzeniu nowych miejsc pracy

Opiekun nieformalny, inaczej rodzinny, faktyczny to „osoba pełnoletnia opiekująca się osobą niesamodzielną, niebędąca opiekunem zawodowym i niepobierająca wynagrodzenia z tytułu opieki nad osobą niesamodzielną, najczęściej członek rodziny”.

Osoba potrzebująca wsparcia w codziennym funkcjonowaniu to „osoba, która ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymaga opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego”.

Opieka wytchnieniowa to „opieka nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w zastępstwie za opiekuna faktycznego, w związku ze zdarzeniem losowym, potrzebą załatwienia codziennych spraw lub odpoczynku opiekuna faktycznego”.

Źródło: Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020

¹ A. Furmańska-Maruszak, Równowaga między pracą a opieką. Wsparcie nieformalnego opiekuna osoby starszej na rynku pracy w porównaniach międzynarodowych, Acta Universitatis Lodzianis, Folia Oeconomica, 2015: nr 2 (312), s. 113-114, http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.hdl_11089_15530/c/7-111_126-Furmańska-Maruszak.pdf [dostęp: 29.11.2019]

w czasie konieczności przekazania podopiecznego do stałej całodobowej opieki instytucjonalnej.

W kwietniu tego roku w malowniczym otoczeniu zabytkowego Parku Sanguszków w Tarnowie swe podwoje otworzyło Subregionalne Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych Osób Niezamodzielnych „Bezpieczna przystań”. Przedsięwzięcie to otrzymało wsparcie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego 2014-2020 w ramach konkursu „Usługi opiekuńcze oraz interwencja kryzysowa” jako jeden z 14 zwycięskich projektów. Projekt ten realizowany jest od października 2018 r. przez Partnerstwo Centrum oraz gminy: Dąbrowa Tarnowska, Gnojnik, Lisia Góra, Ryglice, Zakliczyn i Żabno.

Istotą przedsięwzięcia jest zapewnienie profesjonalnej opieki zastępczej osobom, które w codziennym funkcjonowaniu potrzebują wsparcia osób trzecich w czasie, gdy ich opiekun nie jest w stanie z różnych względów nad nimi czuwać. Już sama nazwa placówki sugeruje, że projekt dedykowany jest nie tyle osobom zależnym, co właśnie ich opiekunom – członkom rodziny, innym osobom z najbliższego otoczenia na co dzień zaangażowanym w opiekę nad osobą starszą, chorą czy też niepełnosprawną, które dzięki możliwości czasowego powierzenia opieki nad swym bliskim placówce takiej jak tarnowskie Centrum są w stanie pomyśleć również o sobie.

– Jest to odpowiedź na potrzeby dochodzące z różnych środowisk. Społeczeństwo się starzeje, jest coraz więcej osób starszych i zarazem osób, które się nimi opiekują, nie mając nikąd wsparcia – członków rodzin, bliższych i dalszych, znajomych. A nie ukrywajmy, że opieka nad osobą starszą, niepełnosprawną, niezamodzielną wymaga zarówno czasu, jak i osobistego zaangażowania. Jest to zadanie trudne, czasami

niewdzięczne – tak o genezie Centrum mówi kierująca nim obecnie Katarzyna Stempak. – *Staramy się zapewnić wsparcie wszystkim wnioskującym z terenu subregionu tarnowskiego, jeżeli tylko nie ma przeciwwskazań medycznych do pobytu osoby niezamodzielnej w takiej placówce jak Centrum. Duży odsetek beneficjentów wsparcia to osoby spoza Tarnowa. Osoby korzystające z usług opieki wytchnieniowej to często osoby, które same potrzebują leczenia, np. operacyjnego. Ważny jest też aspekt psychologiczny – możliwość odpoczynku od codziennych wyzwań. Czasami opiekunowie osób zależnych chcą np. zrobić remont mieszkania, a czasami po prostu wyjechać na wakacje* – dodaje.

Z pobytu w Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych Osób Niezamodzielnych „Bezpieczna Przystań” mogą korzystać osoby, które ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego. Uzupełnieniem usług opieki wytchnieniowej w ośrodku są usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania osoby zależnej, również w formule całodobowej. Warunkiem udziału w projekcie jest zamieszkiwanie na terenie subregionu tarnowskiego (obejmującego powiaty Tarnów, tarnowski, brzeski i dąbrowski) oraz dopełnienie przez opiekuna

Jeszcze przed uruchomieniem Subregionalnego Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych Osób Niezamodzielnych w Tarnowie w 2018 r. w Parku Sanguszków rozpoczęło działalność **Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej – Zakład Aktywności Zawodowej „Słoneczne Wzgórze”**. Pierwotnie oferujący usługi ramiarskie, tarnowski ZAZ obecnie koncentruje się na świadczeniu usług hotelarskich i cateringowych, zatrudniając w warunkach chronionych 40 osób z niepełnosprawnościami. Hotel „Słoneczne Wzgórze” prowadzony w formule zakładu aktywności zawodowej oferuje 24 komfortowo wyposażone pokoje, przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz w system przyzywowy zapewniający pomoc w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia. Wysoki standard usług w połączeniu z niskimi cenami oraz kameralną atmosferą to niewątpliwie atuty, które zachęcają do spędzenia tu czasu gości poszukujących chwili wytchnienia w spokoju i ciszy. Uzupełnieniem oferty noclegowej i gastronomicznej hotelu jest możliwość skorzystania z usług rehabilitacyjnych. Dbając o swych klientów, ZAZ planuje rozbudowę hotelu o basen.

Infrastruktura ZAZ „Słoneczne Wzgórze” to także trzy sale konferencyjne, wyposażone w projektory multimedialne, duże ekrany oraz pętle indukcyjne, które pozwalają osobom niesłyszącym uczestniczyć proponowanych wydarzeniach, tworzy przestrzeń do organizacji konferencji, spotkań biznesowych i szkoleń dla wszystkich.

Warto wspomnieć, że do końca 2020 r. ZAZ „Słoneczne Wzgórze” realizuje projekt „Od bierności do aktywności”, którego celem jest zwiększenie dla osób z niepełnosprawnościami szansy na zatrudnienie między innymi poprzez możliwość uczestniczenia w terapii zajęciowej, szkoleniach zawodowych i stażach.

nieformalnego i podopiecznego niezbędnych formalności. Kwalifikacja do udziału we wsparciu odbywa się na bazie oceny sytuacji materialno-zyciowej opiekuna i podopiecznego, a także oceny samodzielności osoby zależnej, weryfikowanej na podstawie złożonych oświadczeń i dokumentów. Rekrutacja do udziału we wsparciu prowadzona jest w sposób ciągły, czas oczekiwania na decyzję o zakwalifikowaniu do projektu wynosi do dwóch tygodni. W ramach ośrodka opieki zastępczej przewidziano pobyt osoby niesamodzielnej w okresie do 2 tygodni, z możliwością przedłużenia w szczególnie uzasadnionych wypadkach do 21 dni. Osoba niesamodzielna może skorzystać z bezpłatnych usług opiekuńczych w Centrum nie częściej niż jeden raz w roku.

Tarnowski ośrodek przygotowany jest na przyjęcie 15 osób. Dysponuje 7 dwu i trzy-osobowymi pokojami, wyposażonymi w łazienki przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. W Centrum pracuje obecnie 25 osób.

Trzon kadry stanowią pielęgniarki i opiekunki. Niektóre stanowiska zostały połączone, np. psycholog poza zajęciami terapeutycznymi prowadzi zajęcia z coachingu z opiekunami i grupy wsparcia. Dzięki temu wsparcie psychologiczne jest dostępne w Centrum codziennie. Zatrudniony został również animator czasu wolnego, który zapewnia różnego typu aktywności osobom, które ze względu na stan zdrowia nie są w stanie się ich podjąć.

W praktyce ok. 3/4 przebywających w „Bezpiecznej Przystani” to osoby dotknięte różnego typu chorobami demencyjnymi lub cukrzycą. Zdarzają się też osoby z niepełnosprawnością ruchową. Ze względu na panującą tu atmosferę korzystający z pobytu w Centrum mówią o sobie: „pensjonariusze”. Zapewniony mają tutaj nie tylko nocleg w komfortowych warunkach i wyżywienie, ale także podstawową opiekę medyczną i psychologiczną oraz elementy rehabilitacji czy terapii zajęciowej. Gdy pogoda dopisuje – mogą oni korzystać również z infrastruktury ogrodowej.

Dla osób, które nie są w stanie samodzielnie przywieźć podopiecznego do ośrodka organizowany jest transport z miejsca zamieszkania osoby zależnej do Centrum i z powrotem.

– *Czujemy się bardzo dobrze* – mówi pan Jan, korzystający z pobytu w Centrum. – *Obsługa jest w porządku, rehabilitacja jest, jedzenie bardzo dobre, jest go nawet za dużo. Wszystko wygląda tak jak trzeba. Nie spotkałem jeszcze takiego ośrodka jak ten tutaj. Byłem już i w sanatorium i w innych miejscach, ale tu mi się podoba najbardziej. Jestem tu już prawie dwa tygodnie. Chciałbym przyjechać tutaj na dłużej. Będę się o to starał.*

Obecnie, z perspektywy kilkumiesięcznej działalności Centrum, wiadomo już, że potrzeby w obszarze całodobowej opieki wytchnieniowej są znacznie większe niż aktualne możliwości tej placówki. – *Pierwotnie określony dwutygodniowy okres pobytu osób zależnych w Centrum został negatywnie zweryfikowany przez życie. Praktyka funkcjonowania placówki dowiodła, że*

nie jest to czas wystarczający, zarówno z perspektywy opiekunów, jak i osób zależnych. Sporadycznie zdarzają się przypadki wcześniejszego powrotu uczestników wsparcia do swego środowiska. Niezależnie od dobrej woli opiekun indywidualny nie jest w stanie zapewnić takiego spectrum opieki, jaka dostępna jest w Centrum, gdzie osoba jest nie tylko umyta, nakarmiona, ale ma kontakt z innymi ludźmi. Inaczej funkcjonuje osoba z demencją czy chorobą Alzheimera, która jest sama w domu, a inaczej funkcjonuje w miejscu, gdzie są różne bodźce, inni ludzie. Tego typu osoby u nas się naprawdę uaktywniają. – mówi K. Stempak. – *To, czego nam potrzeba to więcej pomieszczeń do celów rehabilitacji i terapii zajęciowej. Przebywają u nas bardzo często osoby sprawne fizycznie, z którymi można by robić ciekawe rzeczy, tylko jest taki problem, że nie ma gdzie. Wszystko odbywa się w niewielkiej jadalni, która jest nawet za mała dla tego typu celów. Tym osobom można naprawdę pomóc w jeszcze większym stopniu. Aczkolwiek należy zaznaczyć, że nie jesteśmy placówką rehabilitacyjną. Mamy za zadanie nie dopuścić do pogorszenia stanu zdrowia, podtrzymać pewien stan rzeczy. Niemniej mamy w tym zakresie pewne sukcesy, wykraczające poza standardowe oczekiwania, wiążące się z placówką opiekuńczą* – wyjaśnia kierownik Centrum.

Opieka wytchnieniowa to nie wszystko, co tarnowskie Centrum oferuje opiekunom nieformalnym osób niesamodzielnym. W ramach projektu opiekun osoby zależnej skorzystać może również z doradztwa specjalistycznego, warsztatów podnoszących wiedzę na temat opieki nad osobą niesamodzielną, grup wsparcia, czy coachingu.

– *Przyjęliśmy rozwiązanie, że nasz doradca jest pracownikiem mobilnym i sam dojeżdża do opiekunów, gdyż oni niejednokrotnie nie dysponują wolnym*

czasem, umożliwiającym im skorzystanie ze wsparcia w siedzibie Centrum. Wychodzimy naprzeciw ich potrzebom – uzupełnia K. Stempak. Dla opiekunów prowadzone są również działania informacyjne z wykorzystaniem mediów elektronicznych: dedykowany portal internetowy zawierający m.in. materiały e-learningowe oraz infolinia, za pomocą, której można uzyskać informacje na temat dostępnych w najbliższym otoczeniu form i instytucji wsparcia.

Subregionalne Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych Osób Niesamodzielnym prowadzi ponadto wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego i pielęgnacyjnego, w ramach której istnieje możliwość nieodpłatnego wypożyczenia (konieczne jest tylko uiszczenie kaucji zwrotnej) m.in. wózka inwalidzkiego, łóżka rehabilitacyjnego, czy materaca przeciwoślizgowego. W ramach wypożyczalni w Centrum przewidziano również wyposażenie osób niesamodzielnym w urządzenie do teleopieki wyposażone w przycisk alarmowy, które umożliwia zdalne monitorowanie osoby niesamodzielnym w tym obłożnie chorych, seniorów, osób niepełnosprawnych przez wyszkolony personel medyczny. Pracownicy Centrum udzielają także osobom potrzebującym informacji na temat dostępnych możliwości dofinansowania zakupu sprzętu rehabilitacyjnego. Warto podkreślić, że istnieje możliwość skorzystania ze wsparcia doradczego Centrum bez konieczności korzystania z usług opiekuńczych.

Subregionalne Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych Osób Niesamodzielnym w Tarnowie korzysta z usług cateringowych realizowanych przez Zakład Aktywności Zawodowej „Słonecznej Wzgórze”, mieszczący się w tym samym kompleksie budynków niegdysiejszego internatu. Warto w tym kontekście podkreślić, że obszar usług społecznych, w tym usług wsparcia

opiekunów nieformalnych osób zależnych, tworzy naturalną przestrzeń, która w sposób efektywny może zostać zagospodarowana przez podmioty ekonomii społecznej w roli podwykonawców. Służyć temu powinien instrument społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych.

Modernizacja dawnego internatu w tarnowskim Parku Sanguszków dla celów funkcjonowania ZAZ i centrum wsparcia opiekunów osób zależnych kosztowała ponad 28 milionów złotych. Prawie 19 mln zł to dofinansowanie unijne, reszta to środki Miasta Tarnowa. Wartość projektu „Subregionalne Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych Osób Niesamodzielnym” to 7 mln 542 tys. 499 zł, z czego dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego to 6 mln 988 tys. 728 zł. Wsparciem w tego rodzaju projektach w Małopolsce w obecnej perspektywie finansowej planuje się objąć kolejne 1 774 osoby. Łączna wartość tego rodzaju projektów to 18 867 327 zł, z czego dofinansowanie UE wynosi 17 450 871 zł. Obecnie, istotna jest refleksja na temat zapewnienia finansowania placówek takich jak tarnowska „Bezpieczna Przystań” po zakończeniu realizacji projektów dofinansowanych ze środków unijnych. Szczególna odpowiedzialność w tym zakresie spoczywa na samorządach lokalnych.

Anna Rychły-Mierzwa

ROPS w Krakowie

Innowacje w Małopolsce – ponad trzy lata doświadczeń

Kiedy trzy i pół roku temu w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej w Krakowie rozpoczynaliśmy przygodę z Inkubatorem innowacji społecznych nie mieliśmy pewności czy uda nam się zrealizować założoną liczbę innowacyjnych rozwiązań, czy uruchomimy energię tylu osób wrażliwych społecznie i wspólnie stworzymy odpowiedni ekosystem dla rozwoju nowatorskich pomysłów. Dziś wiemy, że inwestycja w innowacje społeczne, choć ryzykowna i nie dająca gwarancji sukcesu warta była włożonego w nią wysiłku.

Nie tylko pozyskaliśmy 42 ciekawe rozwiązania, z których 39 z powodzeniem zakończyło okres testowania, ale też zbudowaliśmy relacje z aktywnymi, zaangażowanymi społecznie i kreatywnymi osobami. To właśnie ludzie, przede wszystkim innowatorzy, ale też osoby z ich otoczenia, które uczestniczyły w tworzeniu i realizowaniu innowacji społecznych, specjaliści i członkowie grup testujących są prawdziwym zasobem projektu „Małopolski Inkubator Innowacji Społecznych”. Zgromadzenie tych wszystkich ludzi, organizacji

i instytucji jest największym sukcesem Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie, będącym zwyciężeniem podjętego ryzyka i ogromu pracy wielu osób, ale także odwagi dla zaakceptowania porażki i uznania, że nauka z niej płynąca stanowi swoisty sukces.

Spośród wszystkich inkubowanych w ROPS Kraków innowacji 9 zostało wyróżnionych i rekomendowanych przez Radę Innowacji Społecznych do upowszechniania w skali całego kraju.

Dominika Marszałek-Rojek

ROPS w Krakowie

INNOTEXTIL – Inteligentna odzież wspierająca rehabilitację.

UNIODZIEŻ – Płaszcz przeciwdeszczowy dla osób poruszających się na wózkach.

ZAKUPY BEZ BARIER – Dyskretny dzwonek przywołujący asystę dla osoby z niepełnosprawnością w sklepie wielkopowierzchniowym.

ŚCIEŻKA MOTO-SENSORYCZNA – Projekt architektoniczno-urbanistyczny umożliwiający realizowanie rehabilitacji „przy okazji” wykonywania codziennych aktywności.

ORGANIZATOR KOMPLEKSOWEJ OPIEKI W MIEJSCU ZAMIESZKANIA – Interwencja w miejscu zamieszkania chorego w 24 godziny od momentu wypisu ze szpitala.

SENIOR-CUDER – CZYLI GRA O SENS ŻYCIA – Gra karciana dla Seniorów.

TELEASYSTENT – Aplikacja umożliwiająca zdalną asystę dla osób niewidzących i słabowidzących.

NGOZ – NAWIGACJA GŁOSOWA OSÓB ZALEŻNYCH – Udźwiękowiona wewnątrzbudynkowa nawigacja dla osób z dysfunkcją wzroku.

CZAS NA AKTYWNOŚĆ! – Platforma internetowa dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Rozwinięcie każdej z nich znajduje się w modelach innowacji dostępnych na naszej stronie: www.rops.krakow.pl.

Dane statystyczne w jednym miejscu – Internetowy Obserwator Statystyk Społecznych!

Internetowy Obserwator Statystyk Społecznych to strona internetowa zestawiająca i ilustrująca różnorodne „dane społeczne”. Obserwator jest zarazem rozbudowaną bazą danych, jak i interaktywnym narzędziem pracy. Dzięki zastosowanym rozwiązaniom monitoring sytuacji społecznej może przeprowadzić każdy zainteresowany w zaskakująco krótkim czasie.

Serwis dedykowany jest regionalnym kadrom systemu integracji społecznej oraz rynku pracy. Jednak informacje zamieszczone w Obserwatorze mogą być również wykorzystywane przez wszystkich zainteresowanych informacją z obszaru polityki społecznej, rynku pracy czy edukacji.

Z myślą o przyszłych Użytkownikach w Obserwatorze udostępniono interaktywne mechanizmy pozwalające na sprawną analizę zgromadzonych tam danych. Przejrzysty układ strony sprawia, że Użytkownik przy pomocy „kilku kliknięć” może dotrzeć do interesujących go danych i zestawień.

CHARAKTERYSTYKA DANYCH

Internetowy Obserwator Statystyk Społecznych zawiera zestawienie wskaźników i statystyk, przyporządkowanych do tematycznie określonych kategorii. Wprowadzony podział na kategorie ma na celu podniesienie czytelności zbioru i ułatwienie dostępu do danych. Baza obejmuje dane z zakresu pomocy społecznej i jej otoczenia, demografii, zdrowia i kultury. W serwisie znajdują się również dane dotyczące rynku pracy, edukacji oraz migracji. Lista wskaźników i statystyk skonstruowana została tak, by możliwie najdokładniej scharakteryzować zarówno powiaty i gminy województwa małopolskiego, jak też cały region.

Dbamy także, aby dane pochodziły wyłącznie z wiarygodnych źródeł. Czerpiemy je m.in. z Banku Danych Lokalnych GUS, ze sprawozdań rocznych: OZPS, MRPiPS-03 i MRPiPS-05, rzeczowo-finansowych z wykonywania przez powiat zadań innych niż realizacja dodatku wychowawczego; informacji udostępnianych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Krakowie, czy dostępnych w Systemie Informacji Oświatowej, a także ze sprawozdań Małopolskiego Centrum Zdrowia Publicznego w Krakowie, czy raportów Urzędu Statystycznego w Krakowie. Informacje te znajdują się w opisie wskaźnika/ statystyki. W tym miejscu dowiemy się także w jaki

sposób statystyka została wyliczona oraz w oparciu o jakie dane została skonstruowana.

Wskaźniki dostępne są na poziomie kraju, województwa, powiatów i gmin. W uzasadnionych przypadkach (np. gdy dane nie są gromadzone na poziomie gmin) statystyki publikuje się wyłącznie na szczeblach wyższych – powiatu, województwa, Polski.

„Obserwator” pozwala na analizę w dość długim horyzoncie czasowym. Najstarsze dane w bazie pochodzą z 2007 roku. Jednocześnie baza danych jest aktualizowana na bieżąco. Staramy się, aby z końcem każdego roku baza była kompletna (o ile pozwala na to terminarz publikacji przez jednostki je gromadzące).

Portret gminy i powiatu
> WYBIERZ JEDNOSTKĘ
Statystyki
> LUDNOŚĆ
> GOSPODARSTWA DOMOWE
> RODZINA
> POMOC SPOŁECZNA - KADRA
> POMOC SPOŁECZNA - POWODY KORZYSTANIA
> POMOC SPOŁECZNA - BENEFICJENCI
> POMOC SPOŁECZNA - ŚWIADCZENIA
> POMOC SPOŁECZNA I OTOCZENIE - INFRASTRUKTURA
> PIECZA ZASTĘPCZA
> ZDROWIE
> NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ
> WYNAGRODZENIA, EMERYTURY I RENTY
> KULTURA
> EDUKACJA
> RYNEK PRACY
> MOBILNOŚĆ
> BUDŻETY GMIN

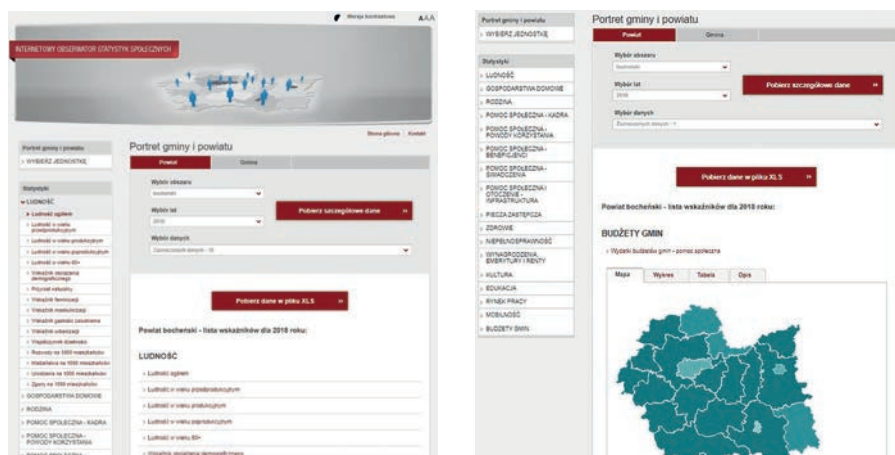
JAK KORZYSTAĆ Z „OBSERWATORA”?

W serwisie statystyki publikowane są na trzy sposoby:

- PORTRET GMINY I POWIATU
- ANALIZA ZRÓŻNICOWANIA
- ANALIZA TRENDÓW

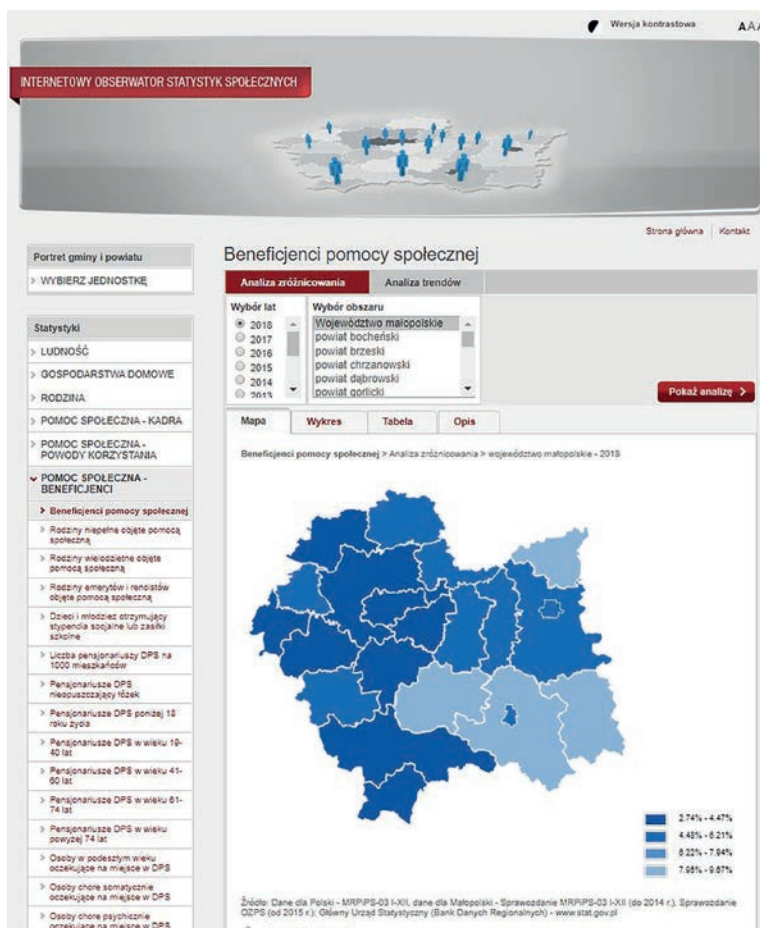
PORTRET GMINY I POWIATU

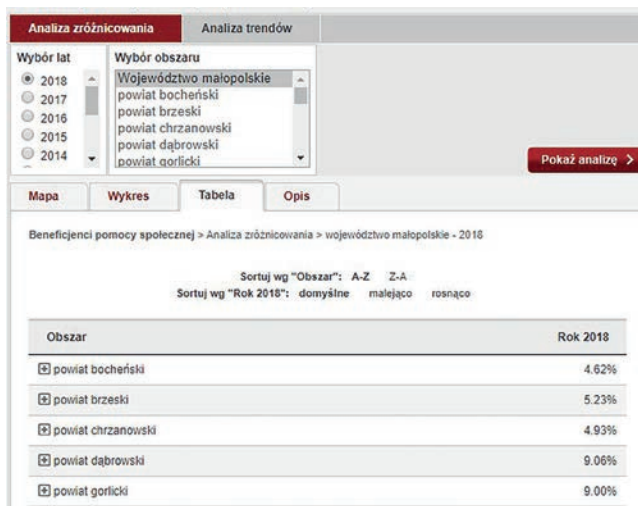
Funkcja pozwalająca Użytkownikom na szybkie wygenerowanie wszystkich danych, które dostępne są w Obserwatorze dla wybranej jednostki terytorialnej (czyli gminy lub powiatu województwa małopolskiego). Bez potrzeby przeglądania każdego ze wskaźników z osobna można samodzielnie wybrać ich zakres i zobaczyć w jednym miejscu.

ANALIZA ZRÓŻNICOWANIA

Pozwala porównywać między sobą dane jednoroczne z poszczególnych gmin i powiatów, czy też zobaczyć jak wygląda sytuacja np. gminy na tle innych, czy uśrednionej danej powiatowej, wszystkich gmin w Małopolsce itp. Jest to dostępne przy pomocy trzech narzędzi: mapy, wykresu słupkowego, czy tabeli. W zakładkach: „Wykres” i „Tabela” można też sortować dane. Jednym kliknięciem uszeregujemy wybrany wskaźnik od wartości największych do najmniejszych lub odwrotnie. Dodatkowo w zakładce „Tabela” można zobaczyć wskaźnik dla wszystkich gmin powiatu, a także dla wszystkich gmin Małopolski.

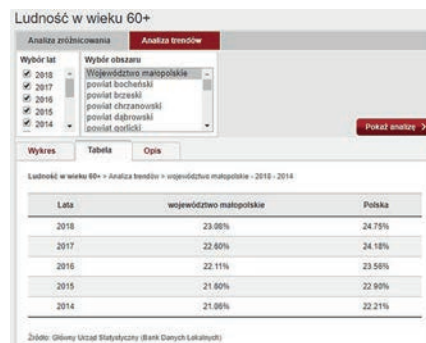

ANALIZA TRENDÓW

Pozwala porównywać dane z różnych lat na poziomie gmin, powiatów, województwa i kraju oraz zobaczyć trend towarzyszący danemu zjawisku. Analiza trendów przedstawiana jest na dwa sposoby: wykres słupkowy i tabelę.

W przypadku, gdy statystyka dostępna jest wyłącznie na szczeblu wojewódzkim i krajowym, nie ma możliwości wyboru rodzaju analizy. W tej sytuacji, wykonuje się wyłącznie ANALIZĘ TRENDÓW. System sam rozpoznaje wskaźnik, dla którego dane podpięte są wyłącznie na tym poziomie i domyślnie porównywane są do danych krajowych.

Użytkownik może pobrać dane do swojego komputera. Zapisują się one w formacie gotowym do otwarcia w programach kalkulacyjnych. Można także pobrać mapy, wykresy i tabelki jako obrazy (posiadające rozszerzenie PNG).

Serwis powstał 2010 r. w ramach projektu „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej - Etap I”. W latach 2014 - 2015 był wspólnie zarządzany przez zespół Małopolskiego Obserwatorium Polityki Społecznej w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej w Krakowie oraz zespół Małopolskiego

Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Krakowie. Obecnie działania są kontynuowane przez Zespół Badań i Analiz Działu Polityki Społecznej ROPS w Krakowie oraz Zespół Badań, Analiz i Programowania Rynku Pracy, WUP w Krakowie.

Iwona Banasiewicz

ROPS w Krakowie

ZAPRASZAMY DO KORZYSTANIA Z OBSERWATORA!
WWW.OBSERWATOR.ROPS.KRAKOW.PL

Inkubator Dostępności

Nowy projekt Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie

Podczas trzyletniej współpracy z innowatorami nauczyliśmy się funkcjonować w partnerstwach nieformalnych. Doświadczaliśmy, jak ważna jest wzajemna otwartość, zrozumienie, jasne komunikaty i elastyczność w znajdowaniu sposobów, by zrealizować wspólnie wytyczone cele. Postanowiliśmy kontynuować ten sposób pracy, a na podstawie zakończonego już projektu zbudowaliśmy, razem z partnerem Fundacją Instytut Rozwoju Regionalnego, Inkubator Dostępności.

Zadaniem projektu jest dotarcie do oddolnych, innowacyjnych rozwiązań (nowych form pomocy, narzędzi, metod i sposobów komunikacji), które zniwelują bariery w dostępie do usług, produktów i przestrzeni publicznej osób o ograniczonej mobilności, percepcji, starszych i z niepełnosprawnościami i wpłyną na zwiększenie ich dostępności.

JAK DEFINIUJEMY DOSTĘPNOŚĆ?

Nie było łatwo określić, czym jest dostępność. Z badań, które przeprowadziliśmy w naszym otoczeniu, wynika, że chodzi o to, aby coś co jest zamknięte, nieosiągalne, nieprzystępne znalazło się na wyciągnięcie naszej ręki. Dostępnością, tak jak ją rozumiemy dziś w ROPS Kraków, jest zapewnienie osobom o szczególnych potrzebach swobodnego dostępu do dóbr, usług, przestrzeni publicznej oraz możliwości udziału w życiu społecznym i publicznym. Koncentrujemy się na dostosowaniu przestrzeni publicznej, architektury, transportu i produktów do wymagań wszystkich. Kluczowym pojęciem dla rozumienia dostępności

jest samodzielność. Chodzi o to, by seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, ale też np. kobiety w ciąży i opiekunowie małych dzieci nie musieli zmagać się z barierami w przestrzeni publicznej i prosić o pomoc w nawet w prostych sytuacjach, np. podczas wizyty w urzędzie czy wsiadania do autobusu.

KTO MOŻE ZOSTAĆ INNOWATOREM?

Poszukujemy osób, podmiotów, organizacji i firm, które są otwarte na szukanie nowych, niekonwencjonalnych rozwiązań i pragną przetestować swoje pomysły w bezpiecznym środowisku, jakie stwarza Inkubator Dostępności. Otwieramy się na współpracę z ludźmi z całej Polski..

JAK WSPIERAMY?

Kontynuujemy wypracowany i udoskonalony w ubiegłych latach sposób współpracy z naszymi partnerami w Inkubatorze. Przede wszystkim udzielamy wsparcia finansowego (granty nawet do 100 tys. złotych)

na dopracowanie i przetestowanie innowacji społecznych. Po drugie innowatorzy społeczni mogą liczyć na wsparcie merytoryczne i organizacyjne. Przykładem tego jest uproszczony sposób rozliczania grantu, który nie wymaga przedkładania dokumentów finansowych, takich jak faktury czy rachunki. Z innowatorami będziemy się rozliczać na podstawie ustalonych wcześniej konkretnych efektów. Tak uproszczony system rozliczeń finansowych jest rozwiązaniem bardzo skutecznym, ponieważ umożliwia skorzystanie z Inkubatora np. osobom fizycznym, które księgowości nie prowadzą. Innowatorzy mogą się dzięki temu skupić na tym co chcą zrobić, a nie na „obsłudze administracyjnej” innowacji.

Bezpośredni kontakt i współpraca są nieodzownymi elementami inkubowania nowych rozwiązań. Innowator na każdym etapie realizacji swego pomysłu może się z nami spotkać lub porozmawiać przez telefon. Jesteśmy również po to, by rozwiewać, uzasadnione i mniej uzasadnione wątpliwości. Będziemy spotykać się z innowatorami w miejscu, gdzie „dzieje się innowacja”. Kiedy widzimy, w jaki sposób nasi partnerzy współpracują z użytkownikami testowanych rozwiązań, daje to nam jako opiekunom innowacji niezastąpioną porcję wiedzy, emocji i sił do dalszej pracy. Pozwala to również zrozumieć prawdziwy sens podejmowanych

Innowatorem może zostać: osoba fizyczna, podmiot (m.in.: organizacja pozarządowa, podmiot pomocy i integracji społecznej, jednostka sektora finansów publicznych, przedsiębiorstwo, w tym z sektora ekonomii społecznej, kościoły i związki wyznaniowe), partnerstwo (w tym grupy nieformalne).

działań, który nie zawsze jest oczywisty, w momencie gdy poznajemy pomysły tylko „na papierze”.

Bierzemy też na siebie ciężar ewaluacji. Wiemy, że badanie ewaluacyjne powinno być integralną częścią całego projektu, dzięki czemu bieżąca ocena i wyciągane wnioski pozwalają na wyeliminowanie błędów podczas realizacji działań oraz podniesienie ich jakości. Tak też zaprojektowaliśmy cały proces badawczy. Z innowatorem i osobami testującymi poszczególne rozwiązanie spotykamy się łącznie trzy razy: przed, w trakcie i po zakończeniu realizacji działań. Naszym celem jest nie tylko zbliżenie się do innowacji, zbudowanie z nią relacji, spotkanie się, aby ją zbadać, ale też stwierdzenie, czy dane rozwiązanie prowadzi do społecznej zmiany.

Schemat o który oparliśmy INKUBATOR DOSTĘPNOŚCI

WYTWÓRNIA INNOWACJI SPOŁECZNYCH

Ten etap obejmuje działania animujące środowisko, inspirujące i motywujące potencjalnych innowatorów do kreowania nowych rozwiązań. To pierwszy etap realizacji projektu, który zakończy się wyborem innowacji o największym potencjale zmiany społecznej i zwiększenia dostępności dla osób starszych i niepełnosprawnych z ograniczoną mobilnością i percepcją. W ramach tego etapu zainteresowani będą mogli skorzystać z warsztatów kreowania innowacji pn. „INNOVathon

WYTWÓRNIA

- docieranie do potencjalnych Innowatorów
- wybór Grantobiorczyń i Grantobiorców

dla dostępności”, spotkań w ramach mobilnego punktu konsultacyjnego, czy doradztwa z zakresu innowacji i dostępności.

MONTAŻOWNIA INNOWACJI SPOŁECZNYCH

Tak nazwaliśmy moment, kiedy wspólnie z innowatorami, którzy przeszli pozytywnie ocenę pomysłów, ustalamy szczegóły innowacji- zadania do realizacji, ich koszty i planowane efekty. To jest też czas, w którym innowatorzy poznają się, wymieniają dobrymi praktykami, doświadczeniem, a nie rzadko również nawiązują współpracę. Przez cały okres pracy nad innowacją,

MONTAŻOWNIA

- opracowanie specyfikacji wyłonionych innowacji
- podpisanie umów i wypłata grantów
- wsparcie i obserwacja realizacji innowacji społecznych
- rozliczanie i jakościowy odbiór efektów innowacji społecznych

innowatorzy pozostają pod opieką swojego opiekuna – doświadczonego pracownika Inkubatora. Towarzyszy im on w całym procesie inkubacji innowacji, tj. opracowania, testowania, monitorowania i rozliczania dofinansowania. Doświadczenie zakończonego projektu Inkubatora pokazuje, że takie indywidualne wsparcie ma kluczowe znaczenie. Opiekun bardzo często wspiera innowatora w momentach, kiedy występują trudności w rekrutacji uczestników, ujawnia się

luka kompetencyjna (np. przy pisaniu modelu), brak wiary w siebie i pomysły, etc.). Rola ta jest tym bardziej istotna, gdy innowatorami są osoby fizyczne, bez specjalistycznej wiedzy i doświadczenia projektowego.

PRACOWNIA INNOWACJI SPOŁECZNYCH

W Pracowni skupiamy uwagę i wsparcie na samym innowatorze. Zaplanowaliśmy łącznie 300 h wsparcia ekspertów i specjalistów (doradztwo specjalistyczne, konsulting, mentoring) do podziału na innowatorów w zależności od indywidualnych potrzeb. Dbając o rozwój kompetencji innowatorów, utworzyliśmy Akademię Innowatorów Społecznych, w ramach której, oprócz edukacji i wzmacniania swoich umiejętności, zadamy o relacje między innowatorami, tworząc „czasoprzestrzeń” dla wzajemnego poznawania się, wspólnej aktywności i rozwiązywania trudności. Akademia ma charakter społeczny, edukacyjny i pomocniczy, daje też możliwość współprojektowania przestrzeni przez użytkowników Inkubatora: innowatorów, ekspertów,

PRACOWNIA

- wsparcie indywidualne Grantobiorców
- wsparcie indywidualne Grantobiorców

pracowników Inkubatora. W Pracowni duży nacisk kładziemy też na włączanie w opiniowanie testowanych rozwiązań jak najszerzej grupy potencjalnych użytkowników. Szansą na zapoznanie się z pierwszymi wnioskami z testu, zgłoszenie swoich uwag i przemyśleń będzie Salon Innowacji. Będą

to cykliczne spotkania konsultacyjne w całej Polsce

ROZGŁOŚNIA INNOWACJI SPOŁECZNYCH

To już ostatni etap, w którym wyłonimy Innowacje o największym potencjale skalowania i upowszechniania. Za

ROZGŁOŚNIA

- wybór rozwiązań do upowszechniania
- przygotowanie ostatecznych wersji wybranych innowacji społecznych
- upowszechnianie na szeroką skalę dopracowanych innowacji społecznych
- upowszechnianie ostatecznych wersji wybranych innowacji społecznych

przygotowanie ostatecznej wersji produktu będzie odpowiadał Inkubator, z wykorzystaniem instrumentu konsultacji społecznych i przy udziale autora pomysłu. Koncepcja upowszechniania wybranych innowacji opiera się na organizacji końcowego cyklu wydarzeń/konferencji, pod hasłem „Festiwal Innowacji dla Dostępności” oraz rozpowszechnianiu filmu i publikacji w formie „przewodnika po innowacjach” z opisem innowacji, rekomendacji oraz wnioskami z fazy testowania. Będzie to również okazja do spotkań inkubatora-innowatora oraz podmiotu, który wdroży rozwiązanie lub zajmie się produkcją innowacyjnego produktu.

NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE O PROJEKCIE INKUBATOR DOSTĘPNOŚCI:

Projekt realizowany w ramach IV Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (Działanie 4.1: Innowacje społeczne), na zlecenie Ministerstwa Rozwoju, finansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Odbiorcami i użytkownikami nowych rozwiązań będą osoby z niepełnościami i osoby starsze. Innowacje finansowane i wspierane w ramach projektu powinny ułatwiać funkcjonowanie w przestrzeni publicznej i prywatnej, zwiększać dostęp do różnego typu usług lub być produktami czy metodami pracy, które ułatwią samodzielne i aktywne życie. Innowacje społeczne z zakresu dostępności są wspierane poprzez udzielanie grantu (wartość maksymalna 100 tys. złotych) na tworzenie i testowanie nowych rozwiązań oraz wsparcie merytoryczne i organizacyjne.

Jeśli chcecie Państwo porozmawiać o swoim pomyśle lub po prostu dowiedzieć się więcej o Inkubatorze Dostępności, zadzwońcie do nas pod numer tel. 12 422 06 36 w. 34 lub napiszcie na adres drojek@rops.krakow.pl. Zapraszamy też do punktu informacyjnego czynnego od poniedziałku do piątku w siedzibie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w godzinach 8-16. ul. Piastowska 32 w Krakowie.

Dominika Marszałek-Rojek

ROPS w Krakowie

Okres realizacji:
1 października 2019 r.
do 31 lipca 2022 r.
Wartość projektu wynosi
3 969 486,05 zł.
Szukamy Innowatorów
z całej Polski

es.0.es

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Projekty:

- *Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej – etap II*
- *Małopolska Niania 2.0*

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekty:

- *Sami-Dzieln! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi*
- *Inkubator Dostępności*
- *Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej*

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

MAŁOPOLSKI SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ

Dla wszystkich zainteresowanych rozwojem działalności w obszarze ekonomii społecznej (osób, organizacje pozarządowych, samorządów lokalnych, itp.) dostępne będą m.in.:

- warsztaty i szkolenia,
- dotacje na rozpoczęcie i rozwój działalności przedsiębiorstw społecznych,
- usługi wspierające rozwój istniejących przedsiębiorstw społecznych.

Powyższe wsparcie dostępne będzie w każdym z pięciu subregionów Małopolski w Małopolskich Ośrodkach Wsparcia Ekonomii Społecznej.

Wszystkie informacje dostępne będą na stronie: www.es.malopolska.pl w zakładkach dot. poszczególnych subregionów.

SUBREGION KRAKOWSKI

Obejmuje powiaty:

- miechowski
- krakowski
- m. Kraków
- proszowski
- wielicki
- bocheński
- myślenicki

PUNKT INFORMACYJNY:

**Punkt Coworkingu Społecznego
Fundacja Rozwoju Demokracji
Lokalnej MISTiA**
ul. Floriańska 31
31-019 Kraków
tel.: 12 633 51 54

SUBREGION MAŁOPOLSKA ZACHODNIA

Obejmuje powiaty:

- olkuski
- chrzanowski
- oświęcimski
- wadowicki

PUNKT INFORMACYJNY:

**Punkt Coworkingu Społecznego
Spółdzielnia Socjalna Opoka**
Olkusz, ul. Floriańska 2
tel.: 32 307 02 67

**Punkt Coworkingu Społecznego
Agencja Rozwoju Małopolski
Zachodniej S.A.**
Chrzanów, ul. Grunwaldzka 5
tel.: 32 62 30 635

SUBREGION PODHALAŃSKI

Obejmuje powiaty:

- suski
- nowotarski
- tatrzański

PUNKT INFORMACYJNY:

**Fundacja Rozwoju
Regionu Rabka**
ul. Orkana 16 b
34-700 Rabka-Zdrój
tel.: 18 26 77 739 w. 32

SUBREGION TARNOWSKI

Obejmuje powiaty:

- dąbrowski
- m. Tarnów
- tarnowski
- brzeski

PUNKT INFORMACYJNY:

**Fundacja im. Hetmana
Jana Tarnowskiego**
ul. Św. Anny 5. II Piętro
33-100 Tarnów
tel.: 14 307 01 31

SUBREGION SĄDECKI

Obejmuje powiaty:

- gorlicki
- nowosądecki
- m. Nowy Sącz
- limanowski

PUNKT INFORMACYJNY:

**Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych
i Oświatowych „Cumulus”**
ul. Nawojowska 4
33-300 Nowy Sącz
tel.: 781 651 201